Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 23. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ЛЮТОГО 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 5, 1981 No. 23. VOL. LXXXVIII.

Нюйоркська громада відзначила Січневі Роковини

Ню Йорк, Н. Й. (В. Л-ць). — Богослужбами в українських церквах і молитвами за український нарід та святочною академією відзначила українська нюйоркська громада в неділю, 1-го лютого, роковини української державности — 63-тю річницю самостійности і 62-гу річницю соборности, пам'ятаючи про те, що українська спільнота потребує, як ніколи досі, потвердження тих ідеалів, які лягли в основу відновлення Української Незалежної Держави під час великих Визвольних Змагань в 1918-21 роках.

Ініціятор цьогорічних святкувань — Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Метрополітальний Відділ УККА, влаштував в неділю, 1-го лютого, святочну академію цим разом з гостинною участю американських законодавців, сенатора Ал Д'Амато і конгресмена Вілліяма Ґріна, які, після короткого двомовного відкриття і привітання, що його доконав голова КОУАО інж. Михайло Шпонтак, виголосили кожний коротенькі привіти, підкреслюючи, що вони обидва домагаються у Вашінґтоні, щоб новий Уряд президента Роналда Реґена звернув більше уваги не тільки на потоптання прав людини в СССР, але на справжній етноцид у поневолених Москвою країнах, зокрема в Україні, які то народи, як заявив сенатор Д'Амато, творять більшість в Совєтському Союзі.

Сенатора Д'Амато представив присутнім М. Шпонтак, а конгресмена Ґріна адв. Юрій Волинець, який відчитав також обидві проклямації від губернатора Гю Кері і посадника Едварда Кача, відмічуючи перед тим якою важливою є праця на зовнішньому відтинку і скільки приятелів у цій праці вже зуміли здобути для підтримки української визвольної справи.

Головну святочну доповідь виголосив відомий суспільно-громадський і політичний діяч ред. Ярослав Гайвас. Прелеґент наголосив важливість єдности в українських визвольних змаганнях, якої, на жаль, не було під час визвольної боротьби в 1918-21 роках. „Отаманія нас зруйнувала і руйнує нас по сьогоднішній день", — заявив доповідач, рекомендуючи вирвати цю отаманію з корінням, якщо ми хочемо існувати як нація. Він дав перевагу в боротьбі з комуно-московсь-

(Продовження на ст. 5)

В КАНАДСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ВІДЗНАЧИЛИ РОКОВИНИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

Оттава, Канада. — У 128-му числі офіційного парляментарного рекорду, який систематично появляється в Оттаві під назвою „Дебейтс оф ди Сенат", надруковано з датою 22-го січня ц. р. не тільки довшу промову сенатора Павла Юзика присвячену 63-ій річниці самостійности і 62-ій річниці соборности Української Народної Республіки, але також короткі виступи інших сенаторів, які симпатизують з визвольними змаганнями українського народу.

Сенатор П. Юзик зокрема відмітив, що понад 700,000 канадців українського походження рік-річно відзначають дату Української Державности і для них дати 22-го січня 1918 і 22-го січня 1919 років становлять частину історії батьківщини, з якої походять їхні діди і батьки, які в різному часі прибули до цієї країни. Сен. Юзик, використовуючи форум канадського парляменту, і нагоду для відзначення роковин проголошення незалежности і соборности України, розповів присутнім парляментаристам у скороченій формі про визвольну боротьбу українського народу від програної під Полтавою і накинення неволі російським царем Петром І, аж до теперішніх днів, згадуючи при тому про працю Української Гельсінкської групи і рух спротиву в Україні й інших поневолених Москвою країнах та сателітних державах. Він закликав зібраних дати народам за залізною заслоною, які змагаються за свою свободу, повну моральну і політичну підтримку, бо вони змагаються не тільки за право своїх народів жити свобідним життям, але також за найвищі гуманні принципи людства.

Президент заповів поправу відносин з Південною Кореєю

Вашінґтон. — Зустріч і розмови призидента Роналда Реґена з президентом Південної Кореї Чун Ду Гваном принесли значні позитивні наслідки. Ще перед виїздом до ЗСА президент Гван замінив присуд смерти на одного з лідерів опозиції Кім Дае Юнґа, якого засудив військовий трибунал до страти, чим підкреслив свої намагання нормалізувати внутрішні умови в Південній Кореї, чого від нього вимагали як Попередній Уряд президента Джіммі Картера, так і теперішній — Роналда Реґена.

В часі особистої розмови Президент ЗСА заявив, що 39,000 американських вояків і на майбутнє будуть стаціоновані в Південній Кореї. Ця заява була умотивована деякими плянами попереднього Уряду зменшувати число американських залог у Південній Кореї, що викликувало чимале хвилювання серед населення, а в урядових колах — незадоволення, бо посилювало дестабілізацію Південної Кореї. Запевнення президента Реґена усуне ґрунт для таких виявів.

Одночасно з тим президент Реґен переформулював напрямні майбутньої американської постави у справі пошанування людських прав у країнах світу. Пошана до людських прав є незмінною частиною американської постави, але в сучасних умовах Уряд ЗСА буде підкреслювати в першу чергу потреби безпеки даного простору й даної країни, а порушування людських прав буде видвигати дипломатичним шляхом, двосторонніми розмовами, а не на публічний форум. Це в значній мірі усуне причини взаємних обвинувачень і незадоволення, які викликувала попередня Адміністрація своїми голосними публічними виступами.

Південна Корея перебуває в критичному періоді після вбивства попереднього президента та поважних заворушень у деяких містах на чолі зі столицею, і уряд країни, очолений президентом Гваном, стосує особливі міри, які не завжди співпадають зі загальноприйнятими нормами демократії. Президент Гван фактично перебрав на себе ролю диктатора і керує країною з допомогою створеного ним центрального керівного органу, зложеного з військовиків.

На підставі закону, ухваленого Конґресом в 1976 році, Державний департамент має щорічно виготовляти й публікувати факти порушення людських прав у різних країнах світу. Цього року публікацію цих даних відсунено аж до виїзду президента Гвана з ЗСА, бо в ній є неґативні дані про Корею.

ПОЯВИВСЯ САМВИДАВНИЙ ДОКУМЕНТ ПРО Д. ШУМУКА

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — Шляхами українського самвидаву сюди д і с т а в с я новий самвидавний документ, написаний з нагоди 65-річчя від дня народження Данила Шумука. Документ цей має дату 30-го грудня 1979 р. і його підписали друзі та шанувальники Д. Шумука.

З огляду на посилення репресій і арештів в Україні — прізвищ авторів цього самвидавного документу не публікується. В документі пишеться:

„Данилу Шумукові — 65.

Ми, на той час ще молоді українці - кияни, познайомилися з Данилом Шумуком і стали йому друзями невдовзі після його звільнення наприкінці 1967 року з мордовських таборів. Це були світлопам'ятні 60-ті роки національного піднесення на Україні, ознаменовані іменами Є. Сверстюка, В. Чорновола, В. Мороза, І. Світличного та багатьох інших речників національної ідеї.

Д. Шумук постав перед нами досвідченим, загартованим борцем за справу вільної України і мучеником за неї, маючи вже на той час трагічний стаж в'язня польських, німецьких і совєтських тюрем і лагерів. З Шумуком було цікаво розмовляти, у нього було чого повчитися, він справляв враження людини самовідданої, щирої, відвертої, яка йде лиш за голосом своєї совісті і над усе цінує правду і людяність, ненавидить всіляке лицемірство й пристосуванство, навіть в ім'я ідеї.

Ідея і мета життя Шумука — незалежна демократична Україна, були і лишаються також нашими. Звісно, мали місце й певні незгоди, розходження між нами; тривали суперечки, дискусії; але в головному ми були єдині, злютовані ідейним побратимством.

Данило Шумук — людина, українець, наш сучасник, опинився в гущі важливих суспільно - політичних подій буремного XX віку. Наскрізна лінія життя цієї людини — пошуки істини й боротьба за неї в історично конкретній обстановці через участь у суспільних змаганнях, у різних партіях та організаціях, у спілкуванні з найрізноманітнішими колективами й людьми, в еволюції від комунізму до шляхетного націоналізму.

Власне, ідеал Д. Шумука, його розуміння істини не змінилися від днів його юності й донині: це — щастя, добро, свобода, справедливість для рідного народу.

Цікаво й повчально простежити пошуки Д. Шумука по лінії здійснення його ідеалу.

(Закінчення на стор. 5)

Помер св.п. проф. д-р Константин Савчук

Джерзі Сити, Н.Дж. — У середу, 28-го січня 1981 року, тут несподівано, після короткої недуги помер на 50-му році життя проф. д-р Константин Савчук, голова департаменту історії коледжу св. Петра, колишній голова Української студентської громади в Ню Йорку, президент СУСТА (1959-1961), голова сеньйорату ТУСМ-у та активний член багатьох інших політичних, наукових, студентських і суспільно-громадських організацій.

Св.п.проф. К. Савчук

Покійний К. Савчук народився 24-го грудня 1931 року в Горденці в родині Павла і Софії Савчуків. Після короткої зупинки в Західній Европі він переїхав до З'єднаних Стейтів Америки, де студіював в коледжі св. Петра і на Колюмбійському університеті в Ню Йорку, закінчуючи студії докторатом з історії.

Після закінчення студій проф. К. Савчук викладав історію в коледжі св. Петра в Джерзі Сити, де втішався повагою не тільки серед студентів, але також серед членів факультету. Останньо був головою департаметну історії у цьому ж коледжі. Крім того Покійний був професором-гостем в Пенсильванійському університеті, членом Дослідчого інституту морської фльоти ЗСА, членом Фонду Катедри Українознавства при Гарвардському університеті, автором книжки „Україна в Об'єднаних Націях" (студія совєтської закордонної політики), яка вийшла у видавництві Колюмбійського університету в 1975 році і автором багатьох статтей у періодичній пресі та журналах на різні, переважно історичні і політичні теми

Покійний К. Савчук залишив в жалобі дружину Марту з дому Савчак, сина Адріяна, маму Софію, тестів д-ра Володимира і Мирославу Савчаків та інших членів родини.

Похорони відбулись тільки в родинному крузі в суботу, 31-го січня, на українському православному цвинтарі св. Андрея в Бавнд Бруку.

Д-р І. Флис переслав привітання М. Метрінкові

Джерзі Сити, Н.Дж. — У понеділок, 2-го лютого ц.р. у зв'язку із звільненням 52-ох колишніх закладників, а сьогодні поворотців до ЗСА, між якими був Михайло Метрінко, головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис вислав до нього привітального листа. Текст його в перекладі з англійської на українську мову друкуємо повністю:

Дорогий Михайле!

В імені 85,000-членної установи Українського Народного Союзу хочемо привітати Вас із Вашим поворотом додому.

Під час Ваших сповнених болю страждань, Ви стали для нас дуже близькою людиною. Увесь час, коли Ви перебували ув'язнені, ми, спільно з Вашими батьками переживали хвилини горя, надії і тріюмфу. Ми проливали сльози розпачу, та сьогодні, ми дякуємо Господеві, що дав нам нагоду, проливати сльози радости і подяки із-за Вашого щасливого повороту.

Та більш усього, Михайле, ми хочемо висловити Вам свою особливу гордість за Вас. Ці великі особисті страждання, що їх довелось Вам перенести, ніколи не підуть у забуття. Ви далі будете з нами у наших молитвах і думках.

Якщо б Український Народний Союз міг у чомусь Вам прислужитись, без ніяких вагань прошу нас про це повідомити.

Нехай Господь обдарує Вас і Вашу родину своїм благословенням — у цьому році та в роках, що ще прийдуть.

Із братським привітом
Іван Флис

П.С. Сподіваємося, що англомовна Українська енциклопедія, що її ми залишили у Вашому домі, принесе Вам вдоволення.

Померла св.п. Ольга Приходько

Ню Йорк, Н.Й. (Л.Ш.). — З Праги, Чехо-Словаччина, наспіла вістка, що вдова по сл.п.проф. Олексі Приходькові проф.Ольга Приходько померла там, у середу 14-го січня 1981 року, по довгій хворобі, на 90-му році життя, і в п'ятницю, 23-го січня була похована в Празі-Страшницях.

Сл.п.Ольга Приходько була професором гімназії в Кам'янці Подільському і в Ужгороді. Вона також авторка подільських родинних хронік і першого українського підручника природознавства.

Сл.п.Ольга Приходько залишила в смутку сина д-р Андрія Приходька, емеритованого професора чеської торговельної академії в Празі, з дружиною Боженою, швагра Віктора Приходька та приятелів і знайомих у Карпатській Україні, в Чехо-Словаччині і в ЗСА.

В УІА відбудеться третій концерт

Ню Йорк, Н.Й. — Третій з черги концерт із Серії Українських Композиторів, присвячений вокальним творам Миколи Лисенка, відбудеться у неділю, 8-го лютого ц.р., в год. 3-ій по полудні, тут у приміщенні Українського Інституту Америки.

У програмі цього концерту виступлять Андрій Добрянський — бас-баритон, соліст Метрополітальної опери, Едвард Іванко — тенор, відомий співак канадських естрад, телевізії і Бродвею, та Тома Гриньків, який має уже за собою два успішні концерти з цієї серії.

Март Малковіч, директор Музичного Фестивалю у Нюпорті, Р.Айл., переслухавши на пробі А. Добрянського та Е. Іванка, заанґажував їх на один вечір на фестиваль, з репертуаром програми, що її вони виконуватимуть цього тижня у неділю.

Також Музей Модерного Мистецтва у Чікаґо, Ілл., запросив Т. Гринькова повторити концерт з листопада м.р., що відбувся у Ню Йорку, як рівнож заанґажував його брата Роберта Гринькова з виставкою картин і скульптур, що їх він виставляв у Інституті.

КОНЦЕРТ УМІ

Ню Йорк, Н.Й.— В неділю, 8-го лютого ц.р., о год. 4-ий по полудні тут в авдиторії школи св. Юра при 215 Схід 6-та вулиця відбудеться концерт Українського Музичного Інституту. Беруть участь: учні УМІ, хор „Молода Думка", Школа Українознавства при Осередку СУМ-А, світличка при 83-му Відділі СУА. Під час концерту відбуватиметься виставка малярської студії проф. Любомира Кузьми. Батьківський Комітет при УМІ приготовляє буфет і виграші.

Відзначать 20-річчя українських студій при Сиракюзькому університеті

Сиракюзи, Н. Й. (К. Ликтей). — Український Студентський Клюб при Сиракюзькому університеті, відзначуючи 20-річчя від часу створення при цьому університеті українських студій, як і попереднього року, влаштовує забаву, що відбудеться у суботу, 7-го лютого ц. р., в год. 9-ій вечора, в місцевому Українському Народному Домі. Метою організаторів цієї забави — здобути фінансові засоби, щоб втримати високий академічний рівень цих студій. Під час забави гратиме оркестра „Іскра".

Програма українських студій, що їх очолює проф. Яків П. Гурський від 1960 року, відкриває повні можливості, щоб вивчити українську мову і літературу — від підставового знання до — заавансованого, як також дає нагоду студентові включитися у самостійні студії.

В останніх роках значно зросла і пожвавилася праця у цьому Українському Студентському Клюбі. Студенти намагаються передати університетові зрозуміння української культури, як і теж безперервно беруть участь у житті української місцевої громади.

БАЛЬ ДЕБЮТАНТОК

Ню Йорк, Н.Й.—В суботу, 14-го лютого ц.р., о год. 8:30 вечора тут в готелі Статлер Гілтон при 7-ій авеню і 33-ій вулиці (Террасе Болл Рум - перший поверх) відбудеться баль дебютанток Спілки Української Молоді Америки. Зголошувати дебютанток треба в місцевих Осередках, або у Крайовій Управі — тел. (212) 477-3084 . До дебюту приймається всю українську молодь. Аранжери балю: Евгенія Кузьмович і Богдан Гаргай; грає оркестра „Іскра".

У світі

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ АҐЕНТСТВО РОЙТЕР, прем'єр Південноафриканської республіки Пітер Бота заявив публічно, що служба державної безпеки тієї країни арештувала високопоставленого в ієрархії КҐБ совєтського шпигуна Алексєя Козлова. Козлова вислано з Москви зі спеціяльним завданням обсервувати умови переведення закроєних на широку міру акцій СССР у Намібії, Зімбабве і Південноафриканській республіці. Козлов був спеціяльно школений до акції в тому обширі, а 1976 він перебував на терені цих країн, щоб запізнатися з положенням. Найважливішим його завданням було слідкувати за акціями партизанських і терористичних груп, які Москва вишколила, узброїла та зфінансувала їхнє пересунення в намічені південноафриканські терени та мала допомагати в їхній акції там. Групи ці складалися з комуністів або симпатиків комунізму, які перейшли в СССР спеціяльний ідеологічний вишкіл. Для виконання своїх завдань Козлов перебував після 1976 року частіше на тих теренах, де його остаточно схоплено; тому можна думати, що Москва приготовляє підривні акції в Південній Африці на більшу скалю.

КОМУНІКАТ ВЕРХОВНОЇ КОМАНДИ військ Південної Африки подав до публічного відома, що збройні частини тієї країни виконали збройний рейд у глибину Мозамбіку, заатакували різні пункти в столиці Мозамбіку Мапуто та зруйнували операційний штаб Африканського національного конґресу, керівного органу комуністичних партизанських і терористичних операцій на терені країн Південної Африки. Військові частини Південної африканської республіки висадили в повітря штабові приміщення Африканського національного конбґресу, знищили частину маґазинів, захопили полонених і забрали частину архіву. В часі акцій загинуло принаймні 11 членів Конґресу, а крім цього погинули інші люди. Акція мала відзначатися завзятою рукопашною боротьбою; вжито в ній легкі гармати, міномети, ракети й інші роди ручної зброї. Генерал К. Вільджойн, головнокомандуючий південноафриканських військ заявив, що це була частинна відплата за недавні напади партизан з Мозамбіку на різні об'єкти в Південноафриканській республіці, а частинно превентивний захід, щоб не допустити до дальших такого роду акцій з боку партизан.

ОРЛЕАНСЬКИЙ ЄПИСКОП Жан-Марі Люстіґер став архиєпископом Парижу. Архиєпископ Парижу згідно зі звичаєм отримує титул кардинала і є примасом французького католицького єпископату. Номінація єпископа Люстіґера на археєпископа Франції викликала велике заінтересування та дебати в світі і не лише в католицьких колах. Єпископ Люстіґер є вихристом з жидівської віри; він у часі війни переховувався в католицькій французькій родині в Орлеані й це зберегло його від смерти з рук гітлерівців. Батьки його еміґрували до Франції з Польщі і він народився в Парижі. Мати єпископа загинула в газових камерах концентраційного табору Авшвіцу. Номінація Люстіґера викликала чимале порушення серед французьких жидів, з якими цей єпископ завжди утримував теплі стосунки.

СЕРІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ у КНР, яку розпочав процес проти вдови Мао Чіянг Чінг і групи військових командирів, співробітників колишнього маршала Лін Біяо, продовжується. В Пекіні опубліковано, що незабаром відбудеться новий такий процес. Тим разом на лаві обвинувачених засяде 12 високих колишніх старшин на чолі з родичем Мао Зедуна, Мао Юаншіном, також колишнім високим старшиною. Щоденник Гейльонґджіянґ — теперішня назва колишньої Манджурії — повідомив, що Мао Юаншін був близьким співробітником Чіянґ Чінґ і брав участь у конспірації та в різних злочинах проти комуністичної партії. З інших джерел відомо, що Мао Юаншін був довіреною людиною предсідника Мао та виконував з його доручення різні окремі завдання. В акті обвинувачення йому закинено, що він свою позицію використовував для інших цілей.

В Америці

ЗБАЛЯНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ є для більшости американців важливішою справою, як наприклад, зменшення податків, — твердить опит „Ню Йорк Таймсу і Сі-Бі-Ес Нюз", які перевели недавно опити серед відповідної групи осіб. Опити також виказали, що американські громадяни, які цікавляться функціональністю Уряду і його економічними програмами виявили мало ентузіязму і розуміння до пропозиції президента Роналда реґена значно зменшити витрати федерального Уряду, бо дехто вважає, що таке зменшення може значно заважити на справному функціонуванні урядових агенцій.

ПРОГРАМА ДВОМОВНОСТИ в американському шкільництві зазнала певного удару, бо Т. Г. Белл, секретар Департаменту шкільництва і виховання, як також президент Роналд Реґен вбачають у такій програмі двомовности певні труднощі. У своєму першому потягненні Белл відкликав ранішу рекомендацію колишнього президента Джіммі Картера про те, щоб публічні школи, особливо ті, у яких є відповідне число іншомовних учнів, розпочали програму двомовности. Деякі школи розпочали були застосовувати це зарядження Картера і увели, побіч англійської також еспанську обов'язкову мову. Белл, однак, вважає, що така програма є „невигідною, обтяжуючою і коштовною". Вона коштувала б Уряд приблизно один більйон долярів.

СТАБІЛЬНІСТЬ ПРОГРАМИ соціяльного забезпечення буде головним завданням секретаря Департаменту здоров'я і суспільної опіки Ричарда С. Швайкера, — заявили речники цього Департаменту кореспондентам. Багато громадян старшого віку почали турбуватися програмою соціяльного забезпечення, фонд якої постійно зменшується і у Вашінгтонських кругах говориться вже навіть про скорочення цієї програми, або продовження пенсійного віку з 65 до 68 років.

ДЕФІЦИТ ПОШТИ становив в 1980 році 306 мільйонів долярів у порівнянні до 470-мільйонової надвишки, яку той уряд виказував в 1979 році. Не зважаючи на це, генеральний постмастер Вілліям Ф. Боґер назвав 1980 рік роком покращання обслуги американських громадян майже в усіх категоріях. Він свідомий того, що обслуга вимагає покращання і висловлює надію на краще зрозуміння Уряду до проблем пошти. Відповідаючи на запитання чи поштовий уряд знову пропонуватиме підвишку, Боґер заявив, що „хтось мусить покрити дефіцит — зробить це Уряд, або приватні громадяни ЗСА".

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що велика автомобільна компанія Дженерал Моторс зуміла заробити в останньому кварталі 1980 року 62 мільйони долярів, загальні втрати в цьому році становили 763 мільйона долярів. Як відомо більші чи менші втрати зголосили також три інші автомобільні компанії — Форд, Крайслер і Амерікен Моторс. Крайслер, одержавши підтримку федерального Уряду на чергову позичку на 400 мільйона долярів і випустивши більше малих авт, покищо вдержується на поверхні, хоч цій компанії вже двократно грозило банкрутство.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ повідомили, що в Ред Бенк, Н. Дж., помер на 67-му році життя Гю Аддонізіо, колишній популярний посадник Нюарку і конґресмен на протязі шістьох каденцій, який під час свого урядування підтримував деякі почини українців та брав особисто участь у багатьох українських імпрезах, зокрема у відзначуваннях роковин Української Державности. Він вдержував також зв'язки з багатьма активними українцями. Аддонізіо, як відомо, був опісля засуджений на 10 років ув'язнення за перекупство з чого відсидів п'ять років. Під час Другої світової війни Аддонізіо служив в американських збройних силах і вславився на фронтах в Північній Африці, Нормандії і Сицилії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи кінець детанту?

В останніх кількох днях представники ЗСА в новому Уряді президента Роналда Регена та Совєтського Союзу поробили ряд заяв на публічних форумах, які недвозначно вказують на вже давньосподівану смерть політики детанту між Сходом і Заходом.

Виступивши на першій пресовій конференції у Вашінгтоні, державний секретар ЗСА Александер Гейґ, не тільки заявив, що Америка не буде доставляти зброю Іранові, але гостро заатакував Совєтський Союз, обвинувачуючи совєтський уряд в організуванні і поширюванні тероризму по цілому світі. Він твердив, що проблеми тероризму „є найвищим пріоритетом прав людини" і що Америка не буде переговорювати зі совєтами в справі роззброєння якщо Москва не перестане піддержувати міжнародний тероризм. . Він твердив, що мусить бути „пов'язання" між переговорами між СССР і ЗСА в справі роззброєння і „загальною поведінкою СССР поза сферою переговорів про нуклеарне роззброєння".

Це одна з найсильніших заяв проти совєтської політики, що її ми почули з Вашінгтону в останніх роках.

Рівночасно, першого дня по відкритті Гельсінкської конференції в Мадриді 27-го січня ц.р., американський делеґат гостро засудив СССР за порушення прав людини, додаючи, що „політика детанту між Сходом і Заходом на ділі не існує".

Амбасадор Макс Кемпелмен, голова американської делеґації на другу фазу Мадридської конференції обвинуватив Москву в постійному порушуванні прав людини, нищенні суверенности незалежних держав (Афганістан) та збройний шантаж проти сусідських держав (Польща). Уся політика Москви та внутрі СССР, як і поза його кордонами — це заперечення Гельсінкських угод, — твердив американський представник.

Непримиримість Москви до Америки й Заходу — наглядна з передруку в ґазеті „Красная Звєзда" в Москві, в статті проти НАТО, надрукованій в польському партійному органі „Трибуна Люду". В статті обвинувачено НАТО в „тайних замірах" відірвати Польщу від совєтського бльоку та включити її в систему цього союзу.

Відомо, що Станіслав Каня, польський комуністичний проводир, по підписанні договору з польськими робітничими юніями, поїхав в Москву, щоб запевнити Кремль про незмінну льояльність комуністичної Польщі відносно СССР і держав Варшавського Пакту.

Цей факт, що „Красная Звєзда" вважала відповідним та навіть вказаним передрукувати статтю із польського офіційного органу про антисовєтські сили при праці в Польщі, — говорить дуже багато.

Упарі з тим, совєтські офіційні критики польського сателітнього уряду стають частіщими і більш голосними, що вказує на поденервування Москви. Американські і европейські спеціялісти вірять, що бажанням Кремля є ще і в дальшому робити всі можливі кроки для ліквідації „хаосу" в Польщі — перед евентуальною мілітарною інтервенцією.

Тому, можна сподіватися, що Москва буде натискати на уряд Кані, щоб він застосовував „гостріші міри" супроти польських дисидентів і робітників, що в результаті спричиниться до дальших порушень прав людини та Гельсінкської умови.

Чи серед таких обставин існування політики детанту є можливим, а щобільше — чи потрібним?

Іван Кедрин

САНТИМЕНТ І ПОЛІТИКА

Політику визначує не сантимент, а розум. Любов чи ненависть існують між окремими особами, любов є фундаментом подружжя, ненависть штовхає до злочинів. Але політика керується виключно критерієм національного чи пак державного інтересу і відносини між країнами залежать від географії, суспільства, від спільности чи розбіжности інтересів. Політика залежить теж від часу, коли треба робити рішення, від даної міжнародної кон'юнктури, яка є щораз змінливою. І тому вчорашні вороги стають нинішніми союзниками, чи навпаки, союзники стають ворогами, коли змінюються відносини, коли настає інша констеляція сил, коли виринають такі проблеми, яких учора не було.

Національно-державна рація

Такі і їм подібні теоретичні міркування знаходять раз-ураз потвердження у реальній дійсності. І за нашого життя та й тепер, на наших очах діються у міжнародному світі події, які потверджують вищесказане. І в нашій, українській дійсності, коли український нарід опинився у соборній неволі, настала ситуація, в якій треба рахуватися не зі сантиментами і ресантиментами, а тільки і виключно з українською національно-державною рацією, яка наказує боротися за визволення нашого народу і за привернення Україні втраченої державности у співпраці з усіма тими народами, які можуть і хочуть бути нашими союзниками — без уваги на те, чи вони нам милі, чи немилі, і без уваги на те, яке минуле в'язало нас з тими народами і країнами. Єдиною і виключною передумовою нашої співпраці з іншими народами чи чужинецькими групами, таборами, є те, чи вони визнають за Україною право до державности і чи вони визнають, що Україна вже мала державність, що вона словом і ділом, кров'ю і безчисленними жертвами визначилась і не потребує знову „визначатись".

Подібну ситуацію ми бачили і бачимо в широкому світі. Всесвітня історія подає безліч прикладів на наведене „абв" політичної грамоти. Сотні років ворогували і вели криваві війни Франція й Німеччина, — нині вони союзники. У двох світових війнах З'єднані Стейти воювали проти Німеччини, сьогодні Німеччина є одним із найбільш Америці потрібних і одним з найльояльніших союзників. Це саме стосується американських відносин. Нині ніхто не думає про те, що Японія знищила американську морську фльоту в несподіваному налеті на пристань у Перл Гарборі 7-го грудня 1941 року, а думає про те, як спонукати Японію, щоб вона збільшила свої збройні сили всупереч клявзулі в японській конституції, що її продиктувала Японії переможна Америка, і як би обмежити імпорт японських автомобілів та інших промислових продуктів так, щоб не погіршити американсько-японських відносин.

Голоси обурення

Дня 4-го листопада 1979 року зорганізована новим революційним режимом в Ірані юрба силою захопила американську амбасаду у Теграні й ув'язнила всіх, що там знайшла. 52 американські „закладники" перебували в ув'язненні 444 днів, а вернувшись на волю у наслідок грошового договорення між колишнім президентом Джіммі Картером і авторитарним режимом в Ірані, розповіли про страхіття, що їм прийшлося переживати на протязі отих 444-ох днів неволі. Ясно, що ввесь американський нарід обурений, — однаково Джіммі Картер, як його наступник Роналд Реґен не знаходили відповідно гострих слів на натаврування такої „варварської" поведінки іранців. Читаємо у газетних повідомленнях, що до Білого Дому і до Конґресу надходять тисячі листів і депеш з домаганням, щоб „покарати" Іран, уневажнити договорення Картера, припинити доставу Іранові решти договореної суми грошей, не відновлювати торговельних зв'язків із Іраном. Між отими голосами справедливого і зрозумілого обурення американських патріотів не бракує і таких, які дораджують президентові Реґенові приєднатися до війни Іраку проти Ірану й збомбардувати іранський нафтовий промисл, і так вже покалічений іракськими бомбами і ракетами. Так диктує сантимент. Але чи ці поради сумісні з американською державною рацією?!

„Тяглість" системи

Усі найкращі знавці відносин на Середньому Сході і зокрема в Ірані, однозгідні, що панування аятолли Хомейні і вірної йому касти ісламських фанатиків довело цю країну над беріг повного економічного банкрутства, здесяткування існуючих за покійного шаха Різи Паглеві збройних сил та повного хаосу. Всі ті знавці одностайні у переконанні, що коли б упав режим Хомейні в наслідок торговельного бойкоту — прийдуть там до влади комуністи, а не демократи, еміґранти з Парижу й Америки. Іранська комуністична ппартія „Тудех", за володіння шаха була поза законом, — з приходом до влади Хомейні вона ніби теж нелеґальна, але по суті, насправді фаворизована, бо саме з членів комуністичної партії складалися „студенти", які в'язнили американських „закладників". Іран безпосередньо межує із Совєтським Союзом, однаково від півночі, від сторони Каспійського моря, як від сходу, від окупованого Москвою Афганістану. Уневажнення американсько-іранського договору в справі звільнення закладників поставило б Америку в поганому світлі,

(Закінгення на стор. 5)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Концерт української камерної музики

І ще один одноразовий концерт прекрасної і репрезентативної, рідної, інструментальної музики, що її культурники і звеличники українського мистецтва мали приємність почути. Адже ці твори були найправдоподібніше виконані вперше не тільки в Ню Йорку, але і ЗСА. На Україні ж бо, коли виконують сонати і тріо, то ще і далі про, хоч і збанкрутованого, кумира Леніна чи про нахабне „навіки разом".

Дня 4-го січня ц.р., в Українському інституті, не зважаючи на великий мороз, у виповненій залі публікою понеслись звуки знаменитого Косенкового твору: „Клясичне тріо", у виконанні Галини Стрілець —скрипка, Нестора Цибрівського—віольончеля і Томи Гринькова-фортепіян. Про Гринькова непотрібно багато розписуватись, бо українська громада знає його вже від років, як соліста, акомпаньятора, а тепер ще й ансамбліста. Ім'я Н. Цибрівського, який виступав уже і перед нашою публікою ще в часі своїх музичних студій є теж дещо відоме. Незнайомкою виявляється тільки симпатична білявка, наддніпряночка, Г. Стрілець, яка поміняла Клівленд за Ню Йорк, і покінчивши тут музичну школу Джуліярд, виступає тепер в американських музичних колах.

Хоча загально музика В. Косенка не пов'язана з канвою української народної мелодики, то якраз у цьому тріо знаходимо, як знаменно, мотив волинської колядки. А сама композиція являється одним із кращих творів української камерної музики. Їй притаманна особлива наспівність і мелодійність, а в тямці залишається передусім ґраціозне скерцо.

Не зважаючи на те, що наші молоді інструменталісти грають разом дуже короткий час, проте завдяки своїй особистій музикальності, технічній досконалості і любові до української музики, їхня гра виказала подивугідне зіграння і прикладне ведення, як технічного, так і інтерпретаційного характеру.

Опісля почули ми, із ще більше рідкісних творів нашої камерної музики, ще один опус Косенка, а саме: „Сонату на віольончелю і фортепіян" у д-моль, оп. 10. Цей самобутній, так звуть, його, твір, як і попереднє тріо, створив композитор у Житомирі, на прикінці 20-их років і заки ще ці оба твори були, з тяжким трудом у большевицьких відносинах надруковані, Косенко з іншими солістами виконав їх десятки, а може і сотні разів на концертах, по містах України. Ця прекрасна соната ніколи не вийде з репертуару наших челістів. Її то і подарував автор славному, італійському віольончелістові Енрікові Майнарді, що виступав у Києві перед Другою світовою війною. Цибрівський заграв її із розмахом і гарною кантиленою, а це скріплює віру, що він зі своїм чарівним інструментом, стане внезабарі українським передовим солістом.

Було особливо цікаво і приємно, по перерві, вислухати одну з наймодерніших композицій у нашій музиці, майже атональну: „Сонату на скрипку і фортепіян" оп. 1, дуже талановитого Мирослава Скорика. Ця соната, якби передвісниця його пізнішого „Скрипкового концерту" зі симфонічною оркестрою, що на музичному конкурсі в Москві, проти волі російських представників а за підтримкою балтійців, дістав першу нагороду.

Г. Стрілець виконала цю нелегку сонату з великою прецизією, музикально та гарним сріблистим тоном. Слухаючи її уперше, можна ствердити, що це дуже інтеліґентна скрипалька, радше інтелектуального, як чуттєвого типу, яка грає чисто та самопевно. Варто б було почути її десь на нашому більшому концерті.

Багато зі слухачів нетерпеливо очикували незабутнього Василя Барвінського: „Тріо а-моль", яке запроменіло райдужністю почуття та чаром ритміки. Цей чотиричастинний твір наші музиканти, зовсім заакліматизувавшися і розігравшись, вивели з великою свободою і переконливістю. Більш усього полонила слухачів остання, коломийкова частина. Всі троє солісти були на повній висоті свого завдання, очевидно з Гриньковим, як punctum movens, сподіваючись, що такі концерти не будуть тільки ефемерним явищем у культурно-музичному житті української громади і що матимемо щастя та духову насолоду любуватися ними і окультурнюватися частіше в майбутньому.

Теодор Терен-Юськів

ПРЕМ'ЄР ЯПОНСЬКОГО УРЯДУ Зенко Сузукі повідомив, що Японія цього року збільшить свою допомогу закордонові принаймні вдвічі. В попередніх п'ятьох роках, від 1976 до 1980 Японія видала 10,7 більйона долярів, а на нову п'ятирічку призначено в основному 21,4 більйона долярів, але ця сума є тільки рамою й у потребі буде підвищеною. Таким чином Японія стає одною із перших держав стосовно висоти суми закордонних допомог. Дотепер ЗСА й далі на першому місці, а за ним йде Західня Німеччина. Також скандинавські країни належать до тих, що значні суми призначують щороку на закордонну допомогу. Згідно з опінією відповідальних кіл в японському міністерстві закордонних справ, закордонна допомога мусить бути так розділювана, щоб гармонізувати зі зовнішньою політикою і обороною країни.

Микола Химич

ЗАГАДКОВИЙ „ТИМЧАСОВИЙ ЗАКОН"

Тільки через 15 місяців прийнятий Восьмою Сесією УНРади і затверджений Президентом УНР в екзилі 1-го липня 1979 року „Тимчасовий Закон про реорганізацію Державного Центру" оприлюднила газета „Мета" у Мюнхені за вересень ц. р. Були такі земляки, яким здавалося, що після Сесії порядок у ДЦ поволі наладнається, без уваги на створення Президентом великої опозиції. Одначе, ознайомившися із „Законом" видно, що сваволя там продовжується.

У вступі до ТЗ сказано, що:"...Закон увійшов у силу з новими докорінними поправками, що їх проробила Восьма Сесія..." Восьма Сесія, на якій я був присутній, ніяких докорінних поправок у „законі" з 10-го червня 1948 року не вносила з тієї причини, що повного тексту ні закону з 1948 року з пізнішими додатками, ні декрету зі 12-го серпня 1978 року /т. зв. диктаторського/ на Сесії не було і не розглядалося. На Сесії фігурувало тільки кілька примірників тристорінкових поправок до закону і то невідомо до якого: з червня 1948 року, який був конституцією зорганізованого Державного Центру, чи до „декрету". Коли перед прийняттям внесків просили прочитати цей Закон, щоб знати за що голосуємо, то голова президії заявив, що на те немає часу. Не дивлячись на таку абсурдність, новий „Тимчасовий Закон" прийнято „одноголосно."

Здавалося, що Восьма Сесія мала б обговорити ще довго перед постановами таке:

1/ справу виборности Президента і віцепрезидента;
2/ справу виборности делеґатів від Виборного сектора;
3/ справу розпуску УНРади та скликання новообраної Сесії;
4/ справу Номінаційного сектора.

На жаль, такого обговорення організатори Сесії не заплянували. Натомість, у роботу Сесії включено речі, які не мали до неї прямого відношення, а саме: доповідь про Симона Петлюру і коронацію „академіків.

Якщо бути точним, то справу виборности Президента не обговорювано, вона сама по собі відпала. Коли президент М. Лівицький почув, що навіть пропонований ним на голову Президії УНРади Я. Гайвас є проти досмертности президентури, М. Лівицький зрікся тієї точки і одверто виступив проти Я. Гайваса, запропонувавши п. Біляєва.

Якже справді відбулося „докорінне" поправлювання прийнятого закону? В останній день, на останньому засіданні Комісія, яка розглядала цей закон, приступила до першого, потім другого, а далі до третього читання, але тільки поправок і невідомо, до якого закону?!

Розглянемо деякі статі „Тимчасового Закону":

Стаття 4, пункт Г. Перше речення статті каже, що УНРада /треба б написати що Сесія УНРади/"...обирає Президента, віцепрезидента..." і т. д. Друге речення статті додає „Для підкреслення тяглости і переємства від Трудового Конґресу, Директорії... і т. д. Сесія може затвердити урядуючого або обраного на попередній Сесії Президента на його становище."

На перший погляд нічого страшного у цьому реченні немає. Але ця „тяглість і переємство" у свій час і при нагоді, дали „урядуючому і обраному на попередній Сесії Президентові" право проголосити себе декретом довічним президентом.

Таке може повторитися знову. Прецедент - річ лакома.

Стаття 5.

Вона визначає склад УНРади, тобто три її сектори. Перше читання оголосило, що вибраних /платниками датку 22-го Січня/ делеґатів на Сесію ще має перевірити і затвердити Президент. Це відкинули делеґати. При другому читанні цю функцію передано виборчій комісії. Особливо домагався цього прем'єр Леонтій і мотивував тим, що „А якщо вибраний делеґат украв у когось курку" /це дослівно/. Але і цю формулу відкинено. При третьому читанні ніякої згадки, про так би мовити „скрінінґ", не було.

В опублікованому тепер тексті ця стаття зредаґована так: „Всі кандидати з Громадського сектора / треба б написати з Виборного сектора/ підлягають одобренню Головної Виборчої Комісії." Придумано хитро! Як не можна викинути обраного, то не обраного кандидата можна ще перед виборами викинути. А так, як Виборча комісія призначається Урядом, то згори можна знати, хто попаде на Сесію на якій вибиратимуть керівників Державного Центру.

Якщо й проскочив якийсь небажаний кандидат у делеґати і вже попав на

(Закінгення на стор. 6)

Богдан Остап'юк

60-РІЧЧЯ ПРАЦІ РОМАНА ЗАВАДОВИЧА

„...Слово було на початку,
Буде й воно до кінця —
Словом озброюйте гадку,
Словом гартуйте серця!

Слово збережене в книзі —
Скарби містичні століть,
В нім, наче лицар в залізі,
Дух непохитно стоїть".

Р. Завадович

Видавничий комітет творів Романа Завадовича в Чікаґо проголосив шкільний рік 1980-81 ювілейним роком Завадовича. 15-го грудня 1980 року сповнилося 60 років літературно-педагогічної творчости поета. Саме 15-го грудня 1920 року появився друком в дитячому журналі „Світ дитини", у видавництві Михайла Таранька, вірш „Святий Миколай", підписаний псевдонімом „Роман зі Славної". І так, давніше писав Завадович до автора цих рядків: „Доля іменувала мене бути письменником, уже друкованим", бо недрукованим я був яких 8 літ".

З Романом Завадовичем познайомився я в Тернополі в 1921 році, 59 років тому, коли я був у другій, а він у шостій клясі української державної гімназії. У той час жив він у свого дядька на вул. Стромій, звідкіля часто приходив на вул. Дороша до своїх шкільних товаришів Захара Вацика і племінника Івана Завадовича. Про нього розказував мені Захар, мовляв, Ромко був „форцуґом" у всіх предметах. Дуже добре знав німецьку мову, писав змісти з домашніх і шкільних лектур, якими пізніше і я користувався. Але найбільш улюбленим предметом була для нього українська мова і література. Його українські домашні задачі, особливо на вільні теми, були найкращі в цілій гімназії. Професор д-р Лев Цеґельський гордився своїм учнем, а покійний незабутній директор гімназії Юліян Левицький читав його задачі всім професорам в конференційній залі. Вже тоді, в ранній молодості, проявився небуденний талант поета. Дитячі, юні роки поета пройшли радісно, щасливо в селі Ремезівцях, у горах Карпатах, та в тернопільській гімназії.

На початку 1920-их років існував у Тернополі український приватний семінар (УПТ), що його згодом поляки розв'язали. І, звичайно, як це у таких випадках буває, між гімназистами і семінаристами була велика дружба. З Микулинецької рогачки в Тернополі, біля Свят-Успенської церкви, яку знищили динамітом большевицькі атеїсти-варвари в 1962 році, розходилися вулиці на всі сторони світу. Саме на цих вулицях, а найбільше на вулиці Дороша, проживала наша шкільна молодь, яка творила прекрасний, гармонійний, товариський гурток, який Завадович жартома, мабуть із ініціятиви Захара Вацика, охрестив „Дорошівською парафією". „Парафія" плекала товариське життя у різних формах. Вечорами збиралися „парафіяни"' на проходи, а під неділі і свята відбувалися вечірки зі співами, танцями та товариськими забавами напереміну у кожної „парафіянки". Часто відбувалися прогулянки пішки або возами до Гаїв Великих, навесні — по квіти, влітку і восени — на овочі, горіхи, а взимку — санкування санчатами з гори з-під цвинтарної брами або кінними саньми. „Парафія" вивчала також народні танки В. Авраменка, а парафіяльні аматори театральної школи влаштували виставу „Тартюф" Мольєра в сусідньому селі Петрикові. Цю виставу підготував і режисерував Завадович. Він брав жваву участь у товариському житті „парафії" був її душею, її надхненням. Ми всі любили і цінували його за лагідну, веселу і передусім скромну вдачу. Не раз, бувало, повернувши домів з вечірки, чи проґулянки, він переливав свої враження-переживання на папір, писав вірші. Ми жартома називали його „парафіянським піїтом". Час від часу друкував чорнилом (він мав, та й досі має, гарний почерк) віршовану газетку „Дорошівський парафіянин", в якій зображав сценки з життя „парафії" у гумористичному, сатиричному стилі. Написав кілька віршованих сатиричних поем, з яких варто згадати оперу „Парафіяни", „Облоґа", „Ленчкіяда" та інші. Всі ці гумористично -сатиричні віршовані твори юних років поета пропали у вирі воєнних подій. Мені досіль пригадуються перші стрічки прологу з опери „Парафіяни", яку написав Завадович у Тернополі в 1923 році. Ось вони:

„Во ім'я і Отця і Сина,
Що кінчається вже днина,
Благодатна ніч іде
Парафія вмить прийде..."

(До тієї опери ми мали теж своєрідну мелодію).

З нагоди 35-річчя „Дорошівського парафіянина" (1923-1958) написав Завадович в Чікаґо в 1958 році віршем ювілейне число цієї газетки, яке починається:

„Парафіє на Дорошівці,
Поезія літ молодих!
Була ти, мов пташка на гілці,
Мов ярого леготу дих.
А ми, голубки білопері,
Що вперше плигнули з кубла,
Летіли в прочинені двері
Життя, щоб хоч краєм крила
Торкнутися дивних таїн,
В палатах казкових країн.

Тепер, уже лисі і сиві,
У зморщках від журб на чолі,
Літа споминаєм щасливі,
Що в сірій згубилися млі,
Розплились у морі безкраїм...
І тільки далека луна
У серці часом нагадає,
Що й в нас була власна весна".

У такій теплій, щиросердечній, товариській атмосфері провів поет в Тернополі свої юні роки, закінчивши їх матурою з відзначенням у червні 1923 року. Тут він і почав ставити свої перші кроки на літературній ниві. З перспективи 57 років, які проминули з того часу, можна сміливо твердити, що цей період мав деякий вплив на формування поетичної творчости Завадовича. Мабуть, тому він залишився вірним ідеї виховання молоді, і саме тому обрав цей шлях, щоб своїм словом вести бій за душу молодого покоління, нової зміни.

Університетські студії у Львові (1920-30 роки), що в той час був не лише нашим політичним, економічним, але також літературним, науковим центром, — розпочали новий період поета. В 1930-их роках почали друкуватися його поезії в таких літературних журналах як „Дажбог", „Дзвони", „Літературно-Науковий Вісник" тощо. З молодечою силою залунали тоді його пісні:

Ростем! Живем!
У гнів усього світу
Встаєм, як Сфінкс,
оновлений в огні!
Мечем в юрбу нікчемну
і неситу,
Мов леза сталь:
— Не вмерти, ні!"

У статті „Сорок років творчости" („Новий шлях" з 25-го травня 1963 р.) з приводу зустрічі й авторського вечора Р. Завадовича в Торонто 5-го травня 1963 року, редактор Б. Гошовський писав: „Рік 1937-ий завершив остаточно шукання творчого шляху нашого письменника: він стає постійним і найближчим співробітником заснованого тоді у Львові дитячого журналу „Малі Друзі". Муза Завадовича, писав Гошовський, заспівала тоді на сторінках „Малих Друзів" свої найкращі того часу пісні. У той час Завадович заговорив мовою вже вповні свідомого своєї місії і своєї відповідальности за кожне написане слово, за досконалість української мови, за досконалість поетичної форми і особливо за ідеї своєї творчости форматора найвищої цінности — душу української дитини".

Після закінчення студій у бурхливому Львові і одруження в Ремезівцях, настало знову тихе, спокійне життя. Культурно-освітня праця на селі в читальні „Просвіти" і драматичному гуртку залишилися назавжди у пам'яті односельчан та довколишніх сіл. Під час першої большевицької окупації (1939-41 рр.) його муза хвилево замовкла.

(Закінгення на стор. 6)

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛИСЯ НА „СОЮЗІВЦІ" В ДНЯХ ВІД 12-го до 17-го ТРАВНЯ 1980 РОКУ

(8)

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

(Продовження)

ТРЕТІЙ ДЕНЬ НАРАД

(Середа, 14-го травня 1980 р.)

РАННЯ СЕСІЯ
год. 10.00 рано

Відповіді головного предсідника д-ра Івана Флиса

Д-р Іван Флис підкреслив, що з увагою прислухувався до всіх коментарів і питань, які давали поодинокі члени Головного Уряду. Більшість тих питань, чи порад були конструктивні, позитивні і подані з метою покращання праці УНСоюзу. Більшість тих пропозицій вийдуть на добро УНСоюзові і допоможуть йому в майбутній праці.

На запит М. Хоманчука, чому Організаційна Комісія не була скликана на протязі минулого року, відповів, що Комісії, які є покликані на Річних Нарадах, діють тільки на час тих нарад. Але думка М. Хоманчука є добра і порадив, щоб взяти її до уваги на засіданні Резолюційної Комісії, яка подала б до схвалення резолюцію, щоб, коли головному організаторові потрібно помочі і поради Організаційної Комісії, він міг час від часу таку Комісію скликати.

Відповідаючи М. Сороці на його твердження, що пропоновані Екзекутивою фільми Славка Новицького забагато коштуватимуть, сказав, що поки ще ніхто не бачив тих фільмів, не може стверджувати їх вартости. Добра якість коштує гроші і з цим фактом треба погодитися. Відносно того, що п. Сорока сказав, що пропозиція продажу будинку УНС виглядає на жарти, він уважає, що декому це так може виглядати, але праця, пов'язана з домом, забирає членам Екзекутиви багато часу, який вони могли б і повинні присвятити справам УНСоюзу. Головний Уряд УНСоюзу повинен застановитися над тим, чи завданням УНСоюзу є служба громаді, тобто його членам, чи він є бизнесова установа. Якщо він є бизнесова установа й обчислення викажуть, що будинок дає прихід, то тоді є рація його задержати. Коли ж покажеться, що видатки є більші як приходи — тоді, логічно, будинок треба продати. Але Екзекутива не прийняла ніякого рішення, бо це не є в її компетенції. Екзекутива представляє тільки членам Головного Уряду на цьому річному засіданні цю справу до розгляду і застанови. УНСоюз мав проблеми з цим будинком від самого початку. Стейт Ню Йорк вимагав зменшення інвестицій УНСоюзу в будинок, загрожуючи відібранням дозволу на організування нових членів у стейті Ню Йорк. З огляду на це, Головний Уряд рішив взяти у своїх членів позичку на суму понад шість мільйонів долярів. Тому, що під цю пору процентова стопа на морґеджі є дуже висока, а вигляди є, що аж у 1982 році вона обнизиться, то УНСоюз зможе щойно тоді взяти морґедж на вудинок, щоб витягнути гроші з будинку і дати їх назад до каси УНСоюзу. УНСоюз мусить такий морґедж затягнути, коли хоче побільшити існуючу Союзівку, як теж коли б схотів закупити відпочинкові оселі на Заході Америки, чи в Канаді, а що найважливіше, щоб могти побудувати дім для старших віком союзовців. В тому часі, коли д-р І. Флис перебрав головство УНСоюзу, Союз не міг більше ані одного доляра ульокувати в нерухомості. УНСоюзові відмовлено дозволу на ульокування суми двох з половиною мільйонів долярів на побудову такого дому. Тоді рішено затягнути морґедж на згадану побудову. Сеньйори могли б платити вищу ставку, а їм напевно допомагав би федеральний уряд. Коли ж зроблено топографічний розгляд (сарвей), то банк відмовив уділення морґеджу тому, що згадана парцеля не має виходу на стейтову дорогу. Вона прилягає до Фордмор Ровд, яка є тільки міською дорогою. Щоб довести це діло до кінця, треба закупити додатково декілька акрів землі, які прилягали б до стейтової дороги і тоді поновно внести до цього банку прохання про морґедж. Коли ж УНСоюз одержить федеральні гроші, його руки будуть зв'язані, бо від УНСоюзу вимагатимуть, щоб у цьому домі примістити відповідний відсоток людей старших віком іншої раси й інших національностей. Тому, найкраще було б, щоб УНСоюз побудував такий будинок власними грішми, бо тоді Головний Уряд УНСоюзу був би повноправним господарем того дому і не мав би зв'язаних рук. УНСоюз може інвестувати гроші в домі для старших союзовців тільки тоді, коли зменшить свою інвестицію в будинку УНСоюзу. Але це не може статися скоріше, як у 1982 році, коли є надія, що відстоки від позичок виноситимуть около 9%, хіба, що члени Головного Уряду вирішать робити це скоріше і взяти позичку на вищі відсотки.

На закид А. Джули, що він, відвідуючи Піттсбурґ, не порозумівся з А. Джулою, відповів, що в Піттсбурґу був у часі робочого дня, коли А. Джула був на праці. Але він хоче взяти участь у зборах Окружного Комітету, який ще до цього часу не відбув своїх річних зборів. Перечислив обов'язки, які виповняють йому майже всі кінці тижня, а теж подав, що навал праці в канцелярії не дозволяє йому задержуватися на довше в терені, хіба що зайшла б конечна потреба. Відносно участи представників УНС у Братських Конґресах вияснив, що в них беруть участь місцеві союзовці. На останній Конґрес, який відбувся у Філядельфії, Степан Гавриш був зорганізував гостей до одного стола.

Відносно питання, яке поставила Марія Чучман, а то, чи члени Екзекутиви не можуть скористати з їхнього права, щоб у потребі скритикувати поодиноких членів Головного Уряду, відповів, що вони могли б це зробити, але не стає часу, бо мусять відповідати на критичні закиди, які їм роблять члени Головного Уряду. Вони мусять посвятити більше часу на свою оборону, чим на критику даних урядовців. Звернувся до головних урядовців з пропозицією, щоб кожний з них застановився над тим, що він зробив для добра і розвитку УНСоюзу, як теж для української справи взагалі. Кожний головний урядовець повинен бути прикладом для всіх українських громадян.

Відповідаючи д-рові А. Падохові на його питання в справі Організаційного Відділу, сказав, що УНСоюз веде організаційну працю на тих засадах, які саме він впровадив у Союзі. Всі є вповні переконані, що потрібно професійних сил. Є тільки питання, де їх можна знайти. Постійно йдуть оголошення в „Свободі" і „Українському Тижневику" за фаховими працівниками в тій ділянці, та досі ніхто не зголосився, хоч пропонована платня є добра. Звернувся до присутніх з проханням, щоб шукали за такими фахівцями. Для ведення доброї пропаґанди потрібно доброї літератури, прозірок, фільмів, радієвих оголошень. Ті фільми, що УНСоюз під цю пору має, лежать в архіві і вони є історією УНСоюзу. Союз потребує нових, модерних фільмів і відповіддю на це є фільми продукції Славка Новицького, які є високої фахової якости.

Відносно культурних справ ствердив, що є організації, які постали з метою виключно дбати про культурні справи. УНСоюз повинен теж до певної міри дбати про ці справи. Теперішній склад Культурної Комісії є непрактичний, бо вона може засідати тільки тоді, коли сходиться Контрольна Комісія, бо два члени Культурної Комісії є контролери. Запропонував, щоб з неї уступив мгр І. Геврик, який далеко живе, і тоді Культурна Комісія могла б частіше сходитися і з цим не були б получені кошти. Раніше Культурна Комісія складалася з працюючих членів Екзекутиви і редакторів і, на його думку, добре було б вернутися до старої системи. При цьому підкреслив, що друкарня має нові машини і можна б на місці друкувати книжки, що зменшить кошти власних видань щонайменше на 50 відсотків, а теж можна б допомогти іншим у їхніх виданнях. Запевнив, що як довго існуватиме УНСоюз, так довго будуть українські книжки на полицях книгарень.

На питання Гелен Олек, що сталося з заплянованою кредитівкою, відповів, що ще не було часу над тою справою попрацювати, але кредитівка буде. Запевнив, що майбутня кредитівка не буде конкурувати з існуючими вже кредитівками, чи з Централею Українських Кооператив Америки. Ціллю УНСоюзу є створити кредитівку для членів УНСоюзу там, де ще нема кредитівок і напевно їх там не буде, бо немає досить українських родин. Теж Кредитівка УНСоюзу буде членом ЦУКА.

Порушив справу окремої передплати за „Український Тижневик" (Віклі), що заторкнули майже всі дискутанти. Будучи на зборах Округ Філядельфії, Скрентону і Вілкс Бери, він опитував, кілько читають „Український Тижневик" і ствердив, що в тих Округах одна третина членів УНС - передплатників „Свободи" не читає Українського Тижневика". Чому ж тоді посилати їм цю газету і входити в додаткові кошти, коли вони її не читають? Отож то й Екзекутива вирішила, щоб ті, які хочуть читати Український Тижневик", його окремо передплачували. Члени повинні одержувати його по зниженій ціні, а не-члени повинні платити повну ставку.

Відносно закидів В. Дідюка, що політична дискусія на сторінках „Свободи" викликує непотрібну полеміку і тому вона непотрібна і її не треба продовжувати, запитався, чи Екзекутива УНСоюзу повинна мовчати, коли її атакують і словом і друком. Теж запитався В. Дідюка, що він сам, як член Головного Уряду, зробив у тому напрямі, щоб поліпшити організаційний стан УНСоюзу. Екзекутива УНС робить все, що в її силах, але їй потрібно теж допомоги членів Головного Уряду.

Вичислив усі місцевості, де відбулися святкування з нагоди 85-річчя УНСоюзу. Вияснив, що організація прогулянки морем не є пов'язана з працею поодиноких членів Екзекутиви. Організаційна Комісія рекомендувала такі прогулянки з метою, щоб союзовці мали нагоду краще себе пізнати. На цій прогулянці Союз повинен заробити 6 до 7 тисяч долярів. За оголошення заплатить Союз і ще залишиться 3 до 4 тисячі долярів на Стипендійний Фонд.

На закид, що „Свобода" не присвячувала достатнього місця Валентинові Морозові, відповів, що ця справа була вже так багато дискутована, що він не буде над нею задержуватися, але попросив присутніх, щоб вони на місцях, як головні урядовці УНСоюзу, боронили так завзято справ УНСоюзу, як на цих нарадах вони боронять інтересів своїх середовищ.

На запит голови Контрольної Комісії д-ра Б. Футея, хто відповідає за „Свободу" сказав, що відповідь на це питання є у статуті УНС. Про напрямні „Свободи" рішає Екзекутива, а в багатьох випадках рішає він, як головний предсідник, бо таке право є за його урядом. Відносно контроверсійних нотаток в „Альманаху" признає, що їх там може і не треба було поміщувати.

Теж вияснив, чому „Український Тижневик" помістив статтю про відзначення жидівським товариством д-ра Мирона Куропася, а не згадано в ній, що таке відзначення одержав теж д-р Юліян Куляс і ще одна українка, а це тому, що редактори одержали вістку тільки про д-ра М. Куропася, а про відзначення двох інших не знали.

Признав рацію д-р Анні Чопик, що він повинен був включити до свого звіту справу побудови дому для старших віком союзовців, але через поспіх поминув це. В майбутньому буде з цих справ звітувати.

Відносно коментарів Є. Репети, то, на його думку, це були найліпші, найбільш позитивні і наймудріші завваги. Вони в цілості були присвячені організаційним справам. Він подав плян змін, які мусять бути переведені, щоб піднести УНСоюз. Його рекомендацію віднаймлення третього поверху візьметься до уваги.

Запевнив інж. М.Кальбу, який так гостро скритикував Екзекутиву за останній випуск різдвяних карток, що в біжучому році будуть виготовлені і розіслані картки роботи українських мистців.

Ще раз повторив, що справу окремої передплати „Українського Тижневика" повинен вирішити Головний Уряд.

На питання, чому в засіданнях Екзекутиви брав участь редактор-емерит Антін Драган, а не бувший головний редактор Василь Тершаковець, відповів, що Екзекутива децидує, кого з редакторів запросити на свої засідання. Додав, що ред. А. Драгана запрошувано тому, що він має великий досвід. Д-р І. Флис не бачить нікого іншого, хто міг би краще подавати в пресі вістки про засідання, як саме ред. А. Драган.

Відносно старих фільмів — в них є записана історія УНС, вони є цінним архівом організації, але їх не можна вжити і використати для тих цілей, які Екзекутива має на меті. Фільм, який виготовить Славко Новицький, зможуть вживати Округи при різних нагодах.

Щодо незадовільних організаційних здобутків, то Екзекутива про це знає, але чекає, щоб члени Головного Уряду теж допомогли розв'язати цю проблему.

На запит Анни Гарас, чому Екзекутива не вислала запрошення б. головному предсідникові Й. Лисогорові, щоб взяв участь у святкуваннях 85-ліття УНСоюзу як головний промовець, відповів, що ці святкування влаштовувала Округа, рішення запросити Й. Лисогора винесла Округа, тож і Окружна Управа повинна була вислати Й. Лисогорові запрошення.

Відносно святкувань 85-ліття УНСоюзу в Лейквуді, Па., де пані Гарас мусіла зійти зі сцени, сказав, що цим святом займався С. Гавриш. Предсідник був там тільки головним промовцем, тобто гостем, так як і А. Гарас.

Повністю погодився з твердженням Т. Мороз, що УНСоюз не повинен субсидіювати висилку „Свободи" нечленам УНСоюзу. Цю справу треба добре перевірити й устійнити ціни.

Ствердив, що панове д-р Б. Гнатюк і проф. І. Телюк говорили позитивно і подякував їм за їхні коментарі.

Звернувся до д-ра А. Лозинського і заявив, що хоч д-р Лозинський говорив перший, відповіді для нього він залишив на сам кінець. Вважає, що д-р Лозинський помилився, бо він думав, що він звітує перед іншою організацією, а не перед Урядом УНСоюзу. Погодився з твердженням д-ра Лозинського, що Екзекутива УНСоюзу „бавиться" занадто політикою. Д-р І. Флис радів би дуже, коли б Екзекутива не мусіла нею бавитися, бо він сам особисто не дуже то розуміється на тій політиці. Він знає, що він є українцем і що завжди буде попирати ті організації, котрі є за вільною, демократичною Україною. Для нього не є важним, якими дорогами ті організації хочуть дійти до тієї мети, але просить Бога, щоби бодай одна з них, або й кілька з них дійшли до тої бажаної цілі і щоб та вільна Україна, незалежна, соборна, відділена від інших, постала ще за його життя, а як ні, то бодай за життя його дітей.

Запитався д-ра Лозинського, що коли він називає поступування Екзекутиви патологічним, то що він може сказати про поступування інших? Чи він дивиться тільки на те, на що він хоче дивитися, і нічого більше кругом себе не бачить? Можна сказати, що під цю пору всі події в українській громаді є патологічні. Вони не виключають того середовища, до якого належить д-р Лозинський, і в якому він бере активну участь. Він повинен ту нездорову ситуацію там направити. Він бореться проти цензури, але опісля каже, що д-р Флис не повинен був брати головства Комітету на пошану проф. В. Кубійовича, бо це обурило багато людей і вийшло на некористь УНСоюзові. То правда, що багато людей було обурених, але багато більше схвалили це, що він був головою Комітету. Професор Кубійович не є новою, невідомою людиною в українській громаді. Він був редактором нашої англомовної Енциклопедії Українознавства, над якою працював роками. Він теж працював роками над гасловою Енциклопедією в українській мові, яку тепер доводить до кінцевої стадії. Проти професора Кубійовича д-р Лозинський написав листа, якого Екзекутива не хотіла повністю помістити у „Віклі". І він назвав це цензурою. Добре було б, сказав головний предсідник, щоб д-ра Лозинського так турбували справи УНСоюзу і щоб він написав подібну статтю для УНСоюзу. Стаття була добра, але там був один параграф, в якому він порівняв проф. Кубійовича до КҐБ і це вже було забагато. І Екзекутива на це не погодилася і це місце не дозволила друкувати. Ред. З. Снилик згодився, що то не буде надруковане, а тепер д-р Лозинський почав нарікати, що його цензурують, бо він хотів у газеті УНСоюзу рівняти професора Кубійовича до КҐБ. Д-р І. Флис відчитав той спірний розділ листа д-ра А. Лозинського, який був пропущений з публікації:

..."The last decade has been notorious in denying SUM's right to existence, especially in the eyes of Kubijovych's Ukrainian Encyklopedia and Heli Snehiriov's 'Nenko Moia Nenko.' These facts, unfortunately, sustain this reader's argument that SUM, in fact, has been the youth organization of the last decade, if only because of the ignominy that it has withstood. Kubijovych, Snehiriov and the KGB attempted to deny SUM's existence. Certainly, they should not be able to find unknowing accomplices in the Ukrainian Weekly"...

Екзекутива не могла допустити до того, щоб рівняти такого заслуженого чоловіка, як проф. Кубійович, до КҐБ. Може Екзекутива хотіла б, щоб він часами дещо інакше зробив, але це є така людина, що, як сказав д-р Флис, „якщо б ви взяли Аскольда і мене і злучили нас в одно тіло, то ми виглядали б поруч нього, як дуже маленьке пиво".

Заявив, що Екзекутива все має право скорочувати, а навіть зміняти статті, не змінивши їх сенсу, але може додати свій коментар. В справі викинення того параграфу не зверталися до Екзекутиви ніякі політичні діячі, ніяка політична партія — Екзекутива зробила це сама для добра УНСоюзу.

Відносно резолюції, яка засуджує концепцію ген. Петра Григоренка, сказав, що він сам докладно не знає, що є концепція Григоренка. Думає, що й генерал сам теж не знає. Бо раз він каже так, другий раз інакше, додає і зміняє, але одне головний предсідник знає, що Григоренко одверто сказав, що він є за вільною, незалежною, соборною Україною. А як до того він хоче дійти, то вже є його справа. Предсідник ствердив, що він не є таким політиком, як д-р Лозинський, бо останній знає докладно ідеологію одного, другого і третього середовищ, а він цим не цікавиться. Він почав би ними цікавитися тоді, коли б вони почали виступати проти тієї вільної, соборної і незалежної України. Тоді він перечитав би докладно ці ідеології в подробицях. Дня 15-го грудня 1979 р. Крайова Рада УККА схвалила засудити концепцію ген. Григоренка. Але це було зроблене одним середовищем. Коли б вони порозумілися з мельниківцями, з Братськими Союзами і з іншими організаціями, зійшлися на окремому засіданні, яке було б ведене демократичним способом і на тому засіданні всіх переконали, що треба винести таку резолюцію, яка засуджувала б концепцію ген. Григоренка, то ніхто проти того нічого не мав би. Бо всі мають на меті одну і ту саму ціль, а як хтось невиразно з'ясовує своє становище, його треба попросити, щоб він його виразно склярифікував. А тоді зайняти до цього своє становище. На тому засіданні, на якому три четверті присутніх ніколи не читали статті ген. Григоренка, бо вона була друкована тільки в „Українських Вістях" з Детройту і в ніякій іншій українській пресі, переголосували, щоб засудити концепцію Григоренка. Д-р І. Флис не має нічого проти винесеної резолюції, тільки проти способу, як її схвалено. Бо коли УККА є збором усіх представництв в Америці, то перед тим, поки вийдеться з такою резолюцією на форум УККА, всі повинні ту справу передумати, переговорити, а тоді дати під голосування — тоді, коли всі вже будуть знати, на що вони голосують.

Сказав, що тепер говорять, що УНСоюз веде нову політику. Ствердив, що таке говорять ті, які не знають історії УНСоюзу. Тут головний предсідник відчитав листи покійного Миколи Мурашка, покійного д-ра Луки Мишуги і ред. Антона Драгана.

У 1933 році, на 18-ій Конвенції, наш покійний голова М. Мурашко сказав: ...„Щодо справ народних і політичних, то Головний Уряд і Екзекутива УНСоюзу старалися попирати те, що вважали за корисне для добра всього українського народу тут, в Америці, як також для добра нашого народу в старім краю."... І ця політика далі провадиться.

У 1941 році покійний М. Мурашко сказав слідуюче: ...„Пам'ятаючи за землю наших предків і їхню боротьбу з гнобителем України, за збереження тої багатої української цивілізації, ми завжди бажали того, щоб український нарід здобув у тій боротьбі такий демократичний лад, який покладено в основу свобідної Америки, а яким ми всі, як її горожани, дорожимо. Ми бажали б, щоб він здобув для себе такий лад, про який думав і Тарас Шевченко, коли писав, що Україна таки діждеться свого Вашінґтона з новим і правильним законом. Ми помагали боротися за такий лад, за яким, як писав Іван Франко „серце народу тужить" і якого бажає український нарід, як господар рідної землі. Такого ладу бажали українському народові і помагали його здобувати всі основителі і наші урядники і члени УНСоюзу, що вже відійшли у вічність."...

У 1958 році ред. А. Драган сказав слідуюче на Конвенції: ...„В одному з річних звітів редакції „Свободи" у цій каденції вже була згадка про те, що сьогодні є повне зрозуміння вартости „Свободи" такої, якою вона є, себто безпартійної. „Свобода" не потребує позичати собі в нікого програми, не потребує примазуватись до будь-яких партій, бо вона практично заступає їх всіх так, як вони є заступлені в УНСоюзі. Тим самим вона служить усьому народові, а через нарід і кожній партії. Отже в спільному інтересі нашої спільноти та кожної її групи є допомогти зберегти такий загальний національний демократичний характер „Свободи", бо тільки так вона зможе вдержати і в майбутньому відповідну рівновагу в цілій спільноті та захоронити її перед всілякими шкідливими експериментами."...

А в 1954 р. наш покійний головний редактор д-р Лука Мишуга сказав таке: ...„В українських справах, ми в першу чергу підкреслювали ту жертвенну і геройчну боротьбу, яку в найтрудніших обставинах та на всіх ділянках веде український нарід на рідній землі. Під кутом інтересів тієї боротьби і тих визвольних змагань, ми постійно підкреслювали потребу конструктивного об'єднання всіх українських сил на еміґрації у вільному світі, вважаючи партійне розбиття та розпорошення за найбільше наше недомагання та за одну з найголовніших внутрішніх причин наших невдач."...

Після цього д-р І. Флис запитався присутніх, чим різниться теперішня політика УНСоюзу від тієї, яку провадив УНСоюз через цілий час свого існування. УНСоюз не є і не був за концепцією Григоренка. УНСоюз є за правом, щоб Григоренко міг свобідно висловитися, бо йому вільно мати концепцію. УНСоюз також є за тим, що кожний в українській громаді може мати свою думку, кожна організація має право мати свою думку, та що не можна нікому своєї думки накидувати. УНСоюз був і є проти диктатури згори. Він уже задовго живе в Америці, щоб мусів слухати диктатури. Тоталітаризм в Америці є дискредитований. УНСоюз не хоче вірити в те, що одна особа, чи одна група наказує. УНСоюз шанує думку кожного, шанує політичні середовища за їхні принципи, хвалить за їхні ідеали, допомагає у вихованні їхніх дітей, хоче, щоб ці середовища дальше існували і розвивалися, але вони повинні діяти у своєму власному засягу, а не вмішуватися у справи УНСоюзу. УНСоюз не веде ніякої війни, з ніким не бореться, а тільки чує час від часу гармати, які здалека пускають кулі на Союз. УНСоюз є дуже терпеливий, не хоче входити в ніяку полеміку, не хоче з ніким сваритися. Бажає спокою, щоб міг дальше продовжувати свою працю. Зазначив, що Екзекутива радо сяде при столі з представниками того середовища, з якого виходить д-р Лозинський, і обговорюватиме ці справи, щоб дати їм нагоду переконати Екзекутиву, що її становище не є правильне, але не можуть вони згори диктувати, яке становище має Екзекутива займати. Екзекутива готова жити і співпрацювати з усіми. Зазначив, що ані він, ані інші члени Екзекутиви не є войовничі люди і люблять спокій. А спокій у громаді буде тоді, коли для нього будуть працювати всі, а не тільки УНСоюз. Але це зусилля не може виходити тільки від одної сторони, друга сторона також мусить показати, що вона того теж бажає. Згода в сім'ї є дуже конечна, бо витрачається дуже багато часу на внутрішні непорозуміння, які того не варта.

На тому головний предсідник закінчив свої відповіді.

Перерва на обід

ПОПОЛУДНЕВА СЕСІЯ

ПРОДОВЖЕННЯ ДИСКУСІЇ НАД ЗВІТАМИ

Сесією проводить головний предсідник д-р І. Флис. Він попросив до слова заступника головного предсідника д-ра Мирона Куропася.

Відповіді заступника головн. предсідника д-ра Мирона Куропася

Д-р Мирон Куропась на вступі сказав, що постарається відповісти на деякі питання, що були спрямовані до нього. На інші він не відповідатиме, бо на них не має відповіді.

На запит д-ра А. Лозинського, яких підручників вживано на курсах українознавства на Союзівці, відповів, що переглянено три книжки, які д-р Лозинський пропонував, але користуванося тільки одною з них, бо дві другі не надавалися. Фактично вживано частинно другий том підручника Журавця. При тому для дітей, які взагалі не говорили українською мовою, п. Журавець користувався фільмом, який вживають у школах у Канаді.

Відносно запиту д-ра Б. Футея в справі видання книжки „Українці в американській політиці", яку він пропонував видати, подав, що не було великого зацікавлення і ця ідея відпала.

Справа непорозуміння, яке заіснувало між ним і панною Анею Дидик, уже поладнана і про це немає потреби говорити.

На твердження д-ра Я. Падоха, що з огляду на потребу збереження української мови потрібно видань українською мовою, він заявив, що повністю з цим погоджується, але підкреслив, що є багато українців, які не говорять по українськи, а є зацікавлені своїм минулим і хочуть брати участь в українському громадському житті. Щоб їх піддержати, треба видавати деякі речі англійською мовою і зачати робити це в „Альманаху" — поміщувати там декілька статтей англійською мовою. Українці

повинні б брати приклад з інших етнічних груп, напр. латишів, чи румунів, які видали дуже добрі короткі фільми про їхні поселення в Америці, та розіслали їх безкоштовно по американських школах. Це міг би зробити теж УНСоюз і це у великій мірі спопуляризувало б українську громаду.

Порушив справу Української Будівлі. Багато його передбесідників висловилося, що будинок є „гордістю української громади", але піддержав твердження головного предсідника, що справи будинку забирають багато часу Екзекутивному Комітетові. Теж через цей будинок УНСоюз є так заангажований фінансово, що не може вже навіть думати про купно відпочинкових осель в інших частинах Америки чи Канади.

Відносно організаційних неуспіхів підкреслив, що головною причиною цього є брак модерного підходу і брак модерних продавців забезпечення УНСоюзу.

Дав признання головному предсідникові за його знамениті й опановані слова й обіцяв, що на будуче постарається брати з нього приклад.

Головний предсідник попросив до відповідей головного директора для Канади сенатора Павла Юзика.

Відповіді головного директора для Канади сен. Павла Юзика

Сен. Павло Юзик, відповідаючи на питання д-ра Лозинського, яка є його позиція відносно Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи, а зокрема відносно ген. Петра Григоренка, сказав, що він на протязі 17 років, як сенатор, завжди піддержував і дальше піддержуватиме відновлення української незалежної соборної держави. Він цю ідею не тільки обороняє, але її, де тільки можливо, пропагує. До здобуття незалежности ведуть різні шляхи. Найбільшим ворогом української незалежности є большевицький режим і тому українці не можуть роздрібнюватися на різні партії і провадити партійну боротьбу „брат проти брата". Генерал Григоренко є відомою на міжнародному форумі особою і на тому форумі він буде обороняти і заступатися за українською незалежною демократичною державою.

Відносно Мадридської Конференції, то треба поробити старання, щоб офіційні державні делегації Америки й Канади включили українську справу до своїх програм і їх там представили й обороняли. А при тому всі ті українці, що поїдуть до Мадриду, повинні йти разом, бо тільки єдністю можна осягнути позитивні висліди.

Зустріч з папою Іваном Павлом II тривала всього 20 хвилин, але натомість зустріч з секретарем папи, литовським єпископом Вацкісом, який відповідає за людські права, тривала дві години. Він дуже добре є обзнайомлений з положенням церков під совєтами і сателітами. З розмови сенатор довідався, що папа позитивно ставиться до Української Церкви і буде її піддержувати, як теж, по змозі, боронитиме й Українську Православну Церкву. Сенатор говорив про потребу створення єпископату в Польщі для тамошніх українців. Єпископ Вацкіс заявив, що папа про це знає і над цим серійозно думає, але то забере дещо часу, поки це станеться.

Вертаючись до справ УНСоюзу сказав, що в Канаді є ще великі можливості здобуття нових членів, але потрібно організаторів таких, як Теодозій Волошин. Важливим є дістати організаторів на Заході Канади, де є добробут і де українці добре ситуовані. Такі справи повинні бути полагоджувані через Канадське Представництво, але перед тим конечним є схвалити для Канади відповідний бюджет. Тоді буде можна поширити і посилити працю УНСоюзу в Канаді. Директором Канадської Канцелярії є Богдан Зорич і він відповідає за працю тієї Канцелярії. Канцелярія знаходиться в домі Б.Зорича, з чого він не є задоволений. Коли Канада дістане свій бюджет, тоді буде можна розв'язати справу приміщення канцелярії. Ствердив, що УНСоюз має в Канаді членів, забезпечених на суму понад 11 мільйонів долярів, що є вже поважною сумою. При цьому звернувся до головного касира Уляни Дячук з проханням, щоб у фінансовому звіті вона подала, які є кошти адміністрації в Канаді.

Подав, що був на зборах Детройтської Округи, які з приємністю згадує. Теж підкреслив, що радіє з того приводу, що підшукано в тій Окрузі організатора, який працюватиме для Америки й Канади, бо живе у Віндзорі, Онт. Був на зборах Ню Йоркської Округи, де його теж дуже гарно вітали.

Закінчуючи своє слово піддав думку, щоб наступна Конвенція УНСоюзу відбулася в Торонто.

Головний предсідник попросив до відповідей головного секретаря Володимира Сохана.

Відповіді головного секретаря Володимира Сохана

Володимир Сохан, головний секретар відповів на питання д-ра А. Лозинського, яке було спрямоване до головного організатора В. Оріховського, а саме, коли буде введена в життя пенсійна грамота. Подав, що така грамота вже була апробована, але з огляду на підвишку відсоткової стопи не можна було випустити її на ринок без зміни відсоткової бази грамоти.Тому розпочато переговори з актуарієм, щоб цю грамоту відповідно змінити, як також впевнитися, чи на таку змінену грамоту треба нам нової апробати забезпеченевих урядів.

Подібне питання поставив В. Дідюк, який теж хотів знати, в якому стані проєкти інших грамот. Подав, що УНСоюз має в пляні ввести термінові грамоти на 15, 20 і 25 років із зменшуваною сумою забезпечення (декрізінг терм), як також сирітську допомогу (орфанс фанд).

На запит В. Дідюка відповів, що 75% дітей забезпечених льотерійними грамотами залишаються в УНСоюзі. Цей відсоток різний у різних організаторів, але загально він дає 75%. Затруднення В. Данька було експериментом, який не вдався. Лише деякі члени з тих, що їх він приєднав, залишаться в нас, а його Відділ буде розв'язаний і ці члени перенесені до інших Відділів.

На запит А. Гарас відносно курсів для секретарів та організаторів вияснив, що курси відбувалися принагідно по Округах, пов'язані із зборами. Нових секретарів він повчав головно листовно та, менше, телефонічно, бо телефони дуже коштовні. Внедовзі відбудеться центральний курс на Союзівці, про що буде говорити головний організатор В. Оріховський, який займається організуванням курсів.

Вияснив справу оголошення УНСоюзу в програмці хору „Прометей", виданій з приводу його турне по Европі, що Управа хору не прислала нам пропозиції такого оголошення. А шкода, бо УНС був би з цього скористав. Поінформував, що так „Свобода", як і „Український Тижневик" кількакратно помістили вістки зі знимками про це турне на прохання Управи хору та співака Володимира Луціва.

На запит Й. Лисогора вияснив, що листи, адресовані до нього, як до головного предсідника УНС, як і листи, на яких поруч, чи під його прізвищем поданий УНСоюз, передає головному предсідникові, щоб він їх відкрив і тільки тоді переслав Й. Лисогорові, коли вони не є в союзових справах. Так само від довгих років поступаємо з листами, адресованими до колишніх головних секретарів, головних касирів та головного організатора. Приватні листи Й. Лисогора висилаємо йому, але таких листів, адресованих до нього особисто, одержуємо тепер, два роки після Конвенції, дуже мало.

Головний предсідник попросив до відповідей головного касира Уляну Дячук.

Відповіді головного касира Уляни Дячук

Уляна Дячук на початку заявила, що УНСоюз не відтягає ніяких коштів з канадських фондів за адміністрацію канадського майна і підприємства. Вона не має нічого проти того, щоб наступна Конвенція відбулася в Канаді. Братський Фонд у Канаді багатший, як цей Фонд в Америці. Всі кошти Конвенції завжди покриває УНСоюз лише з американських фондів.

Відповідаючи на поодинокі питання, які були спрямовані до неї, відповіла М. Сороці, чому відмовлено 14 учням одної школи в Чікаго виплату нагород, а це тому, що УНСоюз може дати одній школі не більше, як 8 нагород. Вона особисто, як теж головний організатор В. Оріховський, переговорювали в тій справі з М. Сорокою і з директором школи, йшли на різні уступки, але нічого з цих переговорів не вийшло і учні нагород не дістали. Подібний випадок зайшов був у Філядельфії, де школа подала 12 учнів на нагороди, а коли вияснено їм справу, дирекція школи вважала, що краще буде, коли всі ці учні одержать меншу грошову нагороду, але будуть нагороджені, і суму, призначену для 8 учнів, розділено по рівній частині для 12 учнів. При добрій волі і вирозумінні все можна зробити і полагодити.

Відносно гіпотечних позичок вияснила, що члени, які мають тільки 500 чи 1,000 дол. забезпечення, не можуть вимагати від УНСоюзу гіпотечної позички. В останньому часі вона старалася перевести в життя вимогу, щоб сума забезпечення членів родини була близька до бажаної висоти позички.

Вияснила, в який спосіб подавати адресар членів Відділу, щоб можна було їм безпосередньо висилати дивіденди.

Повністю погодилася з твердженням Р. Куропася, що потрібно нової, модерної пропаґандивної літератури, яка допомогла б в організуванні членів.

Подала, на прохання В. Дідюка, які були видатки з Фонду Наглої Потреби, а то: вислано посилки родинам дисидентів на суму 2,012 дол., Надії Світличній 1,000 дол., видатки у зв'язку з приїздом Валентина Мороза 1,046 дол., кошти переїзду Караванських 1,830 дол., Раїсі Мороз 1,000 дол., Валентинові Морозові мол. 1,000 дол.

Теж на прохання В. Дідюка вияснила справу винагороди Василя Данька. Він одержав платню в сумі 16,153.00 дол., кошти його подорожей виносили 3,256.38 дол. Жадних інших нагород він не одержав. За членів до свого Відділу він заплатив до УНС 1,609 дол. вкладок і зі свого власного фонду пожертвував на Стипендійний Фонд 500.00 дол.

Відносно завваги д-ра Б. Футея, що УНСоюз не може похвалитися минулорічними фінансовими й організаційними успіхами, сказала, що вона не погоджується з його твердженням, бо майно УНСоюзу зростає кожного року на суму понад мільйона долярів. Висловила вдячність Є Репеті за його професійні поради.

Ще раз підкреслила, що УНСоюз в порівнянні до інших братських союзів стоїть фінансово дуже добре, вартість будівлі зросла, портфоліо бондів нараховує понад 500 різних інвестицій — деякі з них датуються з того часу, коли відсоткова стопа виносила біля три і пів процента. Кожного року дозріває якась кількість бондів і УНСоюз старається деякі продавати, коли є відповідна ціна. Американські фінансові установи твердять, що портфоліо повинно змінятися кожних вісім років.

Заявила, що ще ніхто не платить вкладок безпосередньо до Головної Канцелярії УНС.

Вияснила справу Стипендійної Фундації Волка. Покійний Волк призначив велику частину свого майна на ту ціль — після його смерти в 1978 році, адвокат передав УНСоюзові 87,000 дол., які ульоковано в бондах на 9% річно. Прихід з тих грошей приділюється кожного року на стипендії для членів УНСоюзу. В 1979 році УНСоюз одержав з того завіщання ще додатково 1,000 дол.

На твердження інж. М. Кальби, що УНСоюз є спроможний мати два такі будинки, як цей, що тепер має, сказала, що це було б проти закону.

Дала вияснення в справі боргових зобов'язань. Вона старалася переконувати власників боргових зобов'язань, щоб залишили свої гроші ще на декілька років, але більшість з них це старші люди, які з огляду на інфляцію хотіли ульокувати гроші в реальностях. З огляду на це УНСоюз мусів затягнути позичку в банку. Дві треті власників боргових зобов'язань залишили свої гроші на позичках. Висловила вдячність тим всім членам, які не відтягнули своїх грошей.

На закінчення подала, що в минулому році видано на Курси Українознавства суму 5,075.00 дол.

Головний предсідник попросив до відповідей головного організатора Василя Оріховського.

Відповіді головного організатора Василя Оріховського

Василь Оріховський заявив, що Організаційний Відділ постійно шукає організаторів і часто просить Округи допомогти йому в цьому. Подав, що має кандидата на організатора на Віндзор і околицю. Вияснив справу зменшення радієвих програм. Зробив це тому, щоб зменшити кошти, зв'язані з передачами, бо останньо вони дуже подорожіли, а фактично вони мало допомагають в організуванні членів. Краще вже є давати оголошення в пресі. Подав, що дійшли дві нові радієві програми, а то в Монтреалі і в Тандербей. Вияснив справу нагород для Окружних Комітетів. Було схвалено, що Округа, яка виконала квоту членів на 100 відсотків, одержить по 2 дол. за кожного члена, забезпеченого життьовим забезпеченням. Для заохоти вирішено дати всім іншим Округам, які такої квоти не виконали, по 1 дол. за кожного нового члена, який був забезпечений життьовим забезпеченням.

Подав, що на червень ц.р. запляновано відбути на Союзівці вишкільний курс для секретарів і організаторів, а пізно літом В. Оріховський плянує відвідати Захід Канади. Висловив бажання, щоб кожний головний радний приєднав до кінця року бодай 10 нових членів.

Відносно запитів у справі бувшого обласного організатора Богдана Дейчаківського сказав, що кошти його поїздок і його платня були дуже високі і через те він Союзові не оплачувався. Організатор повинен допомагати секретарям в організуванні членів. Висловив надію, що біжучий рік буде більш успішний, як минулий.

10 хвилин перерви

Відповіді головних радних і контролерів

Д-р Аскольд Лозинський дав вияснення до листа, якого він написав до редакції „Українського Тижневика" в справі одного гасла, яке появилося в Енциклопедії Українознавства, а саме там є подано, що організації Спілка Визволення України і СУМ були витвором КҐБ. У своєму листі д-р А. Лозинський не порівняв проф. Кубійовича до КҐБ, тільки написав, що проф. Кубійович, так як і КҐБ і Гелій Снегірьов, старається довести, що не існували організації СВУ і СУМ.

Головний предсідник попросив до слова проф. Тараса Шмаґалу, щоб він вияснив, чому, на його думку, УНСоюзові не виплачується держати будинок і його добре було б продати.

Тарас Шмаґала на початку свого слова підкреслив, що він є дуже ґордий з того, що УНСоюз має такий будинок, але вважає, що вже тепер треба застановлятися над всякими можливостями, тимбільше, що досвід показав, яка була велика небезпека, коли не можна було винаймити приміщень. Ця криза минула, але ніколи не знати, чи вона не повториться і тому треба тепер над тими справами думати. Він сам є вже чотири роки членом Дирекції Будівлі і вже тоді він говорив про можливості продажу. Винайм приміщень повинен був приносити 6% річного приходу, що не є великим заробітком, але взявши до уваги те, що того роду будинок приносить честь УНСоюзові, можна на такий прихід погодитися. Але в міжчасі кошт будинку зріс з 10 на 14 мільйонів долярів, а тоді, коли вже був готовий до винайму, 60 відсотків приміщення не можна було винаймити, бо на це склалися непригожі економічні обставини. Вкінці вирентовано приміщення нюйоркським фірмам і це врятувало УНСоюз. Ствердив, що господарювання будинком не було правильне, але він нікого за це не винує. Теж ствердив, що зроблено помилку з борговими зобов'язаннями, видаючи їх усі на один протяг часу. Кошти ведення будинку теж збільшилися. Теж треба застановитися над тим, чи не добре було б винаймити третій поверх — той, де тепер приміщується Головна Канцелярія УНСоюзу.

З огляду на ці всі проблеми, він дораджує, щоб уже тепер розглядатися за купцем на будинок, але перед тим оцінити будинок — добре впевнитися, яка є його вартість. Продавши будинок, немає потреби журитися, що зробити з грішми. На його думку, Головна Канцелярія УНСоюзу повинна приміщуватися на Союзівці — про це він говорить вже багато років, бо якщо молоді люди знають дещо про УНСоюз, то тільки завдяки Союзівці. УНСоюз повинен закупити землю на побудову будинку для старших віком союзовців, бо УНСоюз має зобов'язання супроти своїх членів і мусить щось для них зробити.

Теж це, що УНСоюз додає річно 400,000 дол. до видавання щоденника „Свобода" не є нічим надзвичайним, бо УНСоюз робить це для своїх членів. Резерва УНСоюзу повинна служити членам УНСоюзу.

Після слова проф. Т. Шмаґали всі розійшлися, щоб взяти участь в засіданнях поодиноких Комісій.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ НАРАД

(Четвер, 15-го травня 1980 р.)

РАННЯ СЕСІЯ
год. 10.15 рано

Доповідь Джеймса Балу

Головний предсідник д-р Іван Флис відкрив сесію і попросив до ведення нею заступника головного предсідника д-ра Мирона Куропася, який з черги представив присутнім Джеймса Балу, консультанта для справ братських союзів — коротко подав його життєпис і його діяльность у братських союзах.

Джеймс Балу привітав присутніх і підкреслив, що йому дуже приємно говорити до групи людей, які розуміють справи, пов'язані з фратерналізмом. Подав сім небезпечних для братської організації сигналів, які вказують на її занепад.

1) Коли пересічний вік членів Екзекутиви, Головного Уряду і загального членства зростає, то це є знак, що організація завмирає.

2) Якщо відділова система погіршується. Колись вона була важливою частиною життя людей — сьогодні виглядає, що вона погіршується в багатьох організаціях.

3) Коли кошти ведення організації збільшуються, тобто, коли вони переходять 200 відсотків суми вкладок, зібраних у першому році від нових членів.

4) Коли загальна сума життьового забезпечення зменшається або залишається такою самою. Щоб зростати, треба кожного року приєднувати більше нових членів, як їх тратиться.

5) Коли жалкується видавати гроші на братську допомогу і діяльність.

6) Коли надвишка резерви в порівнянні до зобов'язань виносить всього 20 відсотків.

7) Коли число грамот зменшується, або залишається таким самим.

Як в установі покажеться один або два такі сигнали, тоді треба перевести аналізу праці даної установи і зробити з того певні висновки.

Головний предсідник подякував Дж. Балу за його інформативну доповідь і запитався, чи він і його фірма могли б допомогти своїми порадами УНСоюзові в його організаційних проблемах. Дж. Балу відповів, що на підставі матеріялів, які він одержав від УНСоюзу, та проведених розмов із членами Екзекутиви, він певний, що зможе дати УНСоюзові потрібні поради. Приїде до Головної Канцелярії, побуде там декілька днів і постарається разом з Екзекутивою уложити стратегічний плян праці.

Після цього вив'язалася дискусія, в якій забирали голос д-р М. Куропась, Є. Репета, д-р Я. Падох, І. Одежинський, Й. Лисогір, Р. Куропась, У. Дячук, Ґ. Жеребняк і ред. А. Драган. У висліді дискусії Дж. Балу ствердив, що всі братські забезпеченеві організації мають майже ті самі проблеми, головно брак нових членів.

Головний предсідник подякував Дж. Балу і сказав, що Головний Екзекутивний Комітет звернеться до Головного Уряду, щоб дав свою згоду затруднити його, як дорадника в організаційних справах.

Перерва — 15 хвилин

Слово Славка Новицького

Після короткої перерви заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась представив членам Головного Уряду відомого фільмового професіонала, Славка Новицького, уродженого на Волині, який у 1950 році переїхав з Німеччини до Канади, а опісля до Міннеаполісу в Америці.

Славко Новицький говорив про ваґу фільму у суспільному, економічному і політичному житті громади , а то й держави. Умотивував потребу виготовлення фільму про поселення українців в Америці, де було б теж показано минуле УНСоюзу, яке є тісно пов'язане з початками українського громадського життя в Америці. Такий фільм допоможе розбудити українські національні почування. Опісля Славко Новицький показав фільм п. з. „Відгуки минулого", який змальовує життя українських поселенців у Канаді. Перед самим висвітленням розповів присутнім, як він цей фільм виготовив.

Четвер, 15-го травня 1980 р.

ПОПОЛУДНЕВА СЕСІЯ
год. 2.45 по пол.

Сесією проводить заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась. Дискусія над фільмом „Відгуки минулого".

Д-р М. Куропась ствердив, що того роду фільм міг зробити високої кляси професіонал, який, крім знання, має відношення до теми цього фільму. Фільм є власністю Українського Культурного Центру у Вінніпеґу.

Після цього, головний предсідник **д-р Іван Флис** повідомив, що дальша дискусія у справі заанґажування на працю Дж. Балу, як теж над рішенням, які фільми замовити у Славка Новицького, відбудеться в п'ятницю. При тому сказав, що 10-хвилинний фільм п. з. „Іншуренс — плас", кошт виготовлення якого виноситиме 25,000 дол., Екзекутива вже затвердила, бо він є конечний для ведення успішної організаційної праці. Другий фільм, який є багато дорожчий, є дуже побажаний , але про його замовлення мусить рішати Головний Уряд.

На цьому закінчено пополудневу сесію, щоб дати змогу членам поодиноких Комісій відбути засідання і свої рішення передати на письмі Резолюційній Комісії.

Інж. Степан Куропась заповів, що традиційний бенкет Головного Уряду відбудеться цього вечора — початок о год. 7-ій.

П'ЯТИЙ ДЕНЬ НАРАД

(П'ятниця, 16-го травня 1980 р.)

РАННЯ СЕСІЯ
год. 10.00 рано

ПРИЙНЯТТЯ ЗВІТІВ

Сесію відкрив заступник головношо предсідника д-р Мирон Куропась. Слово забрав головний предсідник д-р Іван Флис. Ствердив, що дотеперішні наради були дуже конструктивні. Висловив надію, що коли всі будуть співпрацювати з Екзекутивою, то біжучий рік буде успішний і принесе гарні висліди для УНСоюзу. Попросив голову Головної Контрольної Комісії д-ра Богдана Футея, щоб він, на підставі складених звітів, запропонував „вотум довір'я" Екзекутиві УНСоюзу.

Д-р Б. Футей дав пропозицію на прийняття звітів та уділення Екзекутиві „вотум довір'я". Внесок прийнято одноголосно. Члени Екзекутиви здержалися від голосування.

Уляна Дячук запропонувала, щоб з огляду на те, що деякі члени Головного Уряду від'їжджають вже вполудне, звіти Комісій перенести на пополудневу сесію, а тепер, до полудня, обговорити нові справи. Цю пропозицію прийнято одноголосно.

(Продовження п'ятого дня нарад у черговій частині протоколу)

Нюйоркська громада...

(*Продовження зі стор. 1*)

ким ворогом націоналзімові, який одинокий спроможний ще сьогодні зводити ідеологічні і фізичні навіть бої з підступним ворогом. Наголошував потребу спільної боротьби, спільних зусиль, бо „доки ми не є силою — не зможемо подати помічної руки братам в Україні", — закінчив своє слово прелеґент.

Короткий привіт склав також Пітер Войтінас, президент Американських Приятелів АБН і литовський політичний діяч.

У широкій мистецькій частині виступали: чоловічий хор бандуристів „Бурлаки" з Ню Джерзі під диригентурою С. Ковальчука, який відспівав п'ять пісень. Зокрема вдалими вийшли „Крізь села дорогами" і „Вперед" — повстанські пісні.

У другій частині вдало виступали двоє солістів — концертова співачка Ія Мацюк-Грицай з чотирма піснями, і Андрій Добрянський, соліст Метрополітальної опери з такою ж кількістю пісень, закінчуючи свій виступ могутньою „Думою про матір Україну" — слова М. Рильського, муз. Вериківського. Солістам акомпаньювали: Марта Мачай і Тома Гриньків.

Поміж виступами солістів Оля Шкафаровська-Рудик фахово виголосила монтаж під назвою „День Соборности". Декорацію приготовив інж. Тарас Гірняк. В академії взяло участь біля 400 осіб.

Тиждень раніше, тобто 25-го січня, а в деяких парохіях навіть раніше, відправлялись, як вже було сказано, Торжественні Богослужби з організованою участю громади, а також, як уже інформовано, відбулась зустріч представників з посадником Едвардом Качем, який підписав проклямацію.

В 50-ЛІТТЯ ЖАХЛИВОЇ ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Список ч. 2/81

Пожертви на спеціяльний проєкт ФКУ: підготовку та публікацію наукових праць про трагічний, штучно створений Москвою Голод в Україні 1933 року:

1,000 долярів: Жіноча Організація при філії УНО в Ошаві, Канада.
По 500 долярів: Дарія Пісецька, д-р Євген і Неоніля Стецькові.
По 200 долярів: д-р Роман Андрушків, Бінґо в Воффало, Н. Н., Берніс Гаврилко, Михайло Козарук, Іван Панчак, Денис і Слава Стахові.
120 долярів: Зіна Приходько.
105 долярів: Стефанія Ігнат.
По 100 долярів: Ольга Боєчко, Мирон і Анна Воронич, Осип Гладун, Гілліє Голянд, Іван Забитковський, Копитко (м'ясарня), Анна і Павло Крамар, Ліґа Визволення України — Веланд, Канада, Володимир Лизогуб, Н. Н., Сергій і Софія Павлів, Юхим Приймак, д-р Володимир Прокопович, Михайло і Аполінія Смик, Володимир Стрихар, СУА — 93 Відділ, Гартфорд, Семен і Олена Токар, д-р Надія Туркевич, Степан Хера, Андрій і Марія Худяк, Джін і Михайло Шавчик, Степан Шишка, Володимир і Марія Юзьвяк.
По 75 долярів: Іван Гаврилюк, Степан Душенко, Орес і Оксана Кузьми.
По 50 долярів: Ірина Вертипорох, Богдан і Катруся Гадзевич, Роман Гевко, д-р Володимир й Ірена Ґудз, інж. В. Друневич, д-р М. і В. Зелик, Теодор Зубрицький, Олексондер Кармелюк, Клюб Еміритів — Схід, Павло Ковальчук, Теодозій Козович, Іван і Ярослава Кукіль, Петро Куриленко, д-р Ярослав й Ірена Остапюки, Юрій і Таїса Розгін, Микола Садовський, Пилип і Марія Сотник, Любина Терещенко, Федір Іванович Федоренко, Тарас Шипилявий.
45 долярів: Петро Рудай.
По 40 долярів: Володимир Ганас, Тереня Глух, Мирослав і Олена Сявавко, Микола і Ярослава Хархаліс.
По 30 долярів: Іван і Тамара Масні, Іван і Ніна Яринюк.
27 долярів: Ігнат Карпенко.
По 25 долярів: Ілля і Марія Андрусяки, Стефанія Валко, інж. Осип і Марія Бандери, Люба Бац, Олесь Вілецький, Братство св. Андрія Первозванного УПЦерква — Боффало, Степан Вуйцік, Петро і Віра Гаврилів, Ігор і Уляна Гринь, Микола і Лідія Гриневич, д-р Володимир Ґерент, Олександра Грета, Микола і Ева Дубей, Іван Жолобецький, Віра Захаріясевич, Олексій Іващенко, Анастазія Ікалович, Дмитро Ільківський, Модест Клівак, Іван і Таня Ключковські, Валентин Ковальський, Іван і Євгенія Ковальські, Михайло і Марія Курляк, Юстина Луцик, о. Дмитро Мамчур, Роман Марчак, Теофіль і Софія Марчаки, Михайло і Анна Мельники, Володимир і Анна Мерещаки, Соня Микитка, Пилип і Олександра Місьонґ, Ярослав Нестерук, Григорій Омельченко, Микита Остащук, Ілярій Папуга, Максим і Юлія Петручок, Володимир Побивайло, Юрій і Таїса Потієнки, Василь Пристайко, Ірина Провост, Мирослав Роговський, Аделя і Михайло Савка, Михайло Савуляк, Володимир і Євгенія Саляк, Микола і Ніна Самокішин о. Богдан Сенцьо, Іван і Ніна Середюки, Іван і Богданна Стефанюки, Павліна Солецька, Іван Ткач, Богдан Ухач, С. Фал, Василь і Анна Федораки, Осип Фірищак, Ірина Фурдзин, Андрій Хтєй, Володимир і Оксана Хутко, Семен і Віра Цвяк, Роман Цьолко, Михайло Шумський, Іван Ширий, Степан Венґльовський.
По 20 долярів: Володимир Данилюк, Любомир Головатий, О Я. Ґембатюк, Дмитро Досій, Анна Квартирук, Андрій і Зоряна Кілко, Микола Кравець, Віра Крайц, Марія Коритко, Юліян Коссовський, Йосиф Кочут, Роман і Меланія Кузьма, Г. Кузьмич, Володимир й Ірена Левські, Євгенія Лящук, Ілько і Ольга Марущак, Михайло і Юлія Масник, Олександра Миндюк, Володимир Михайлів, М. Наконечний, Теодор Небор, Сергій Омельченко, Анатолія Панченко, Андрій Петришин, Іван Петруша, Микола Петруша, Михайло Петруша, Лев Пришляк, Теодор Романів, Олександер і Олександра Рудзінські, Ярослав Седлярчук, Петро Симоненко, Євген і Стефанія Сиротюк, М. Таскі, Роман Федик, Параскевія Хархаліс, Богдан і Віра Ціропалович, Микола Швед, Павло Шкільний.
По 16 долярів: Євген Бучма, Софія Коцелко.
По 15 долярів: Іван Борідко, Василь Йопик, Петро і Лідія Китасті, Уляна Кобаса, Б. Кузик, Василь і Марія Левицькі, А. Процишин, В. Сегін, Микола Фарима, Дмитро Яремко.
По 10 долярів: Дмитро Антонів, Йосиф Базар, Іван Ванецький, Ольга Боцинеска, Роман Венґльовський, Ілля Волинець, Василь Данилович, Тамара Денисенко, Іван Дідич, Марія Згибай, Іван і Уршуля Значко, Михайло і Катерина Значко, Мирон Івашко, Ольга Ковальська, Р. Космин, Іван Курпіно, Володимир Кушнір, Микола і Єлисавета Муліцькі, Теодор Наливайко, Яків і Марія Несторук, Іван Остапенко, Петро Пахолюк, Михайло Потупайленко, Микола Притула, Михайло і Марія Різун, Омелян Роздольський, Юлія Саноцька, Анна Седлярчук, Василь Семеґен, І. Семчишин, Л. Сидорак, Атанас Слюсарчук, Петро Собко, Яків Солоп, Осип Сохор, Михайло Сташків, Іван Стеценко, Михайло і Кляра Телюк, Володимир Трач, Федір Андріянович Федоренко, Степан Шеренко.

І 45 менших пожертв на суму $ 235.

Продовження звідомлення про пожертви друкуватиметься в наших наступних списках. Щиро дякуємо.

Грошові датки ввічливо проситься слати на адресу:

HARVARD UNIVERSITY — UKRAINIAN STUDIES FUND
1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, Mass. 02138

Появився самвидавний...

(*Продовження зі стор. 1*)

Небажана дитина в чималій селянській сім'ї на Волині, Данило ще змалку зазнав багато горя й несправедливости і вже тоді переповнився великим співчуттям до всіх покривджених і знедолених та органічним прагненням їм допомогти, захистити: ... я з 12 років почав духовно готувати себе до... тортур, мук і страждань. Мені було навіть солодко думати про страждання за правду.

Під впливом конкретного оточення Шумук на початку 30-их років прилучився до комуністичного руху, став активним членом КПЗУ, секретарем підпільного райкому комсомолу, до 1934 року зазнав чотирьох арештів, жорстоких тортур від польської дефензиви, відсидів 6 з половиною років у польських тюрмах, мужньо сприймаючи всі наруги й поневіряння.

Після приходу совєтів на Західню Україну в 1939 році Д. Шумук, вірний своїм комуністичним переконанням, активно співпрацював з новою владою, але, зіткнувшись з неможливістю і небажанням цієї влади розв'язати національне питання українців, з кар'єризмом окремих представників влади, поступово розчарувався в комуністичній ідеї, а після перебування на Східній Україні, де він від населення дізнався про лихоліття примусової колективізації, про голод 1933 року і масові репресії 1937 року, то й зовсім порвав з нею, втратив, як він пише, мету життя. Тут же на Східній Україні Д. Шумук, потрапивши в полон до німців і зазнавши разом з іншими червоноармійцями страшних звірств, склав на підставі власної практики і свою остаточну думку про фашизм.

Пробравшись назад на рідну Волинь, Д. Шумук застав і там кривавий розгул німецьких фашистів. Йому загрожувала, як колишньому комуністові, неминуча розправа, в кращому разі — відправка на фащистську каторгу. А тут починає діяти УПА, що бореться і з червоною партизанкою і з німцями. З весни 1943 року Д. Шумук приєднався да націоналістів: Мене принаджувала їх боротьба, їх стримління до незалежности, — згадував він пізніше.

Що ж привело Д. Шумука в УПА? Розчарування в комунізмі чи можливість боротися в її лавах проти німецьких фашистів за незалежність України? Порвавши з комунізмом, саме це останнє було головним, оскільки незалежність України була його метою.

Потрапив він у лютому 1945 року в лапи КГБ на східніх теренах і воєнний трибунал засудив Д. Шумука за участь в УПА до розстрілу, який невдовзі було замінено 20 роками каторги у віддалених районах Сходу. Почалися довгорічні поневіряння в лагерах Заполяр'я й інших таборах, але й там Д. Шумук лишався вірним собі. У тюрмах і лагерах Д. Шумук мужньо боровся з сваволею адміністрації, організувавши для цього, як досвідчений підпільник, українську „самодопомогову організацію" в Норильському лагері.

Тут слід зробити узагальнюючий висновок про Д. Шумука, як про людину й громадянина у його ставленні до партій, систем, окремих людей: він їх визнає чи осуджує, керуючись усе своє свідоме життя лиш одним принципом — наскільки вони людяні, справедливі, демократичні. І навіть найкраща ідея чи мета для Шумука меркне, коли її адепти вдаються до негідних людини засобів здійснення її. Тут уже Шумук не рахується ні з ким і ні з чим, не зважаючи на неминучі тяжкі для нього наслідки, він відстоює свій гуманістичний ідеал непримиренно й принципово.

В особі Шумука українська громадськість має напрочуд цілісну, послідовну в своїх поглядах і діях людину.

Гуманістичний ідеал Д. Шумука і суспільно - політична формула його втілення — незалежна, демократична Україна — ясні, і ми, друзі та шанувальники Данила, цілком з ним солідаризуємося.

Наша нова українська ґенерація, маючи спільні з ним ідеал та мету, не може не шукати шляхів до їх практичного здійснення, інакше це будуть лише прекрасні мрії.

Життя Д. Шумука, людини - ідеаліста, невтомного й безкомпромісового шукача істини з його боротьбою за неї, здобутками, відкриттями й помилками — цінне і повчальне для сучасного і майбутнього поколінь.

Київ, 30 грудня 1979 року

Друзі та шанувальники Данила Шумука".

Правнича Комісія Історично-Філософічної Секції НТШ
та
Товариство Українських Правників у ЗСА
запрошують Українське Громадянство до участи в

IV. ЦИКЛЮ ПРАВНИЧИХ ДОПОВІДЕЙ

які в цьому році відбудуться в наступні дні:

Середа, 18 лютого 1981 р.: Проф. Д-р ЮРІЙ ФЕДИНСЬКИЙ
„Українські справи перед Найвищим Адміністраційним Трибуналом міжвоєнної Польщі".

Середа, 18 березня 1981 р.: Д-р ВІНКЕНТІЙ ШАНДОР — „Господарські й фінансові проблеми Карпатської України".

Середа, 15 квітня 1981 р.: Проф. Д-р ЯРОСЛАВ ПАДОХ — „Історія українського права в Українському Вільному Університеті впродовж 60-ліття 1921-1981".

Середа, 13 травня 1981 р.: Д-р ІВАН НОВОСІВСЬКИЙ — „Проблема схеми історії права Буковини та Бесарабії".

Середа, 10 червня 1981 р.: Проф. Д-р БОГДАН ЦЮЦЮРА — „Заперечення швайцарського елементу в ленінській концепції багатонаціонального союзу СССР".

Доповіді будуть відбуватися у великій залі ПЛАСТОВОГО ДОМУ в Ню Йорку при 144 Друга Авеню, на 2-му поверсі, від год. 6-ої до приблизно 8:30 веч.

Вступ вільний. Просимо про численну участь.

(—) Ярослав Падох, *голова НТШ*
(—) Володимир Савчак, *голова ТУП*

ПОСТІЙНА УКРАЇНСЬКА КАРТИННА ҐАЛЕРІЯ
ОЛЬГИ СОНЕВИЦЬКОЇ
МАЄ НОВІ КАРТИНИ Л. ГУЦАЛЮКА, К. КРИЧЕВСЬКОЇ, А. СОЛОГУБА (Париж)
з УКРАЇНИ (Львів)
КРІМ ТОГО

ВЕЛИКИЙ ВИБІР КАРТИН УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ

Ґалерія приміщена в Т-ві „САМОПОМІЧ", 98 Друга Авеню, НЮ ЙОРК, Н. Й.
Відкрита щодня, крім неділь і понеділків, від 10-ої до 3-ої по пол.
Тел.: (212) 777-1336 *ВСІ КАРТИНИ НА ДОГІДНІ СПЛАТИ*

Ділимося сумною вісткою
з бувшими Професорами, Студентками
й Студентами Української Гімназії
в Модржанах, ЧСР,
що дня 9-го січня 1981 року
упокоїлася в Бозі, по тяжкій недузі,

бл. п.

МАРІЯ ЛЕНЬО

Похоронний обряд відбувся в Празі.

Лос Анджелес, Каліф. **ОЛЯ БОЙКО**

ПОДЯКА

16-го листопада 1980 р. відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, ШВАҐЕР І СВАТ

сл. п. мґр

ОЛЕКСАНДЕР НАГОРНЯК

щиросердечно дякуємо всім Жертводавцям за щедрі датки на УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ в Люрді.

100.00 дол. — д-р Роман і Ольга Граб;
по 50.00 дол.: Роман Мицик, Олександер Заяць, д-р Роман і Галина Сосенко;
по 25.00 дол.: д-р Ярослав і Ксеня Данилишин, Омелян і Емілія Плешкевич, д-р Роксоляна Гарасимів, д-р Орест і Богданна Попель;
20.00 дол. — Уляна і Орест Гриневич;
по 10.00 дол. — Ольга Масник, Степан Масник, Іван Печенюк, Роман і Галя Янчишин, Рая Заблодська, Тереня Дахнівська.

Разом $430.00

Щедрі ласки Божі Вам усім!

ВОЛОДИМИРА — дружина
МИРОСЛАВА ГРАБ з мужем ЮРІЄМ — дочка і діти

Сантимент...

(*Продовження зі стор. 2*)

бо зрівняло б її з ісламським Іраном, що нехтував міжнародним правом. Новий американський Уряд Роналда Регена дістав би в міжнародному світі марку урядк, якому не можна довіряти, бо він ламає зобов'язання, зроблені його законним попередником. Коли ж сам Реген хвалив „тяглість" американської державної системи, то перекресливши договір, зроблений Картером, заперечив би власне твердження про „тяглість" системи.

Сила розумної арґументації

Правда, ситуація надзвичайно складна, бо відновлення торговельних відносин з Іраном, постачання йому запасових частин до доставленої раніше зброї та підсилення іранського скарбу рештою належних йому за договорення грошей — врятує режим Хомейні, насторожить проти Америки її найкращих приятелів з арабського світу /Єгипет, Савдійська Арабія, Йорданія/. Проте правду казав американський коментатор, що президент Реген чи державний секретар Гейґ не повинні скриватися за формулою, що, мовляв, Уряд все ще „розглядає" текст і подробиці договорення між Джіммі Картером і Іраном, а повинні з'ясувати дійсний державний інтерес Америки на Середньому Сході, в обширі загроженому Москвою Перської затоки, — повинні впливати на настрої а не потурати їм так, щоб вони мали вплив на політику. Масові настрої не завжди покриваються з інтересом народу і країни. Виборча перемога Національ-соціялістичної партії Адольфа Гітлера стала на це найкращим — трагічним — доказом. Державницька мудрість виявляється саме в тому, щоб вміти базувати політику на арґументах диктованих розумом, та водночас переконати нарід, що так має бути: без уваги на справедливе обурення слід мати на увазі не свій настрій, а інтереси країни.

ДІТЯЧА КОСТЮМОВА ЗАБАВА

Ню Йорк., Н.Й. В неділю, 8-го березня ц.р., о год. 2-ій по полудні тут в авдиторії школи св. Юра при 215 Схід 6-та вулиця відбудеться дитяча костюмова забава під назвою „Царівна жабка", що її влаштовує новацтво і Пластприят пластової Станиці в Ню Йорку. Цьогорічна забава відбуватиметься при співучасті новацтва з Нюарку і Гемпстеду.

ПОДЯКА

Оцим шляхом складаємо нашу найщирішу подяку Всім, що висловили співчуття жалю і смутку, з приводу несподіваної смерти
нашого Дорогого МУЖА, ТАТА і ДІДУНЯ

бл. п.

Інж. ПАВЛА БОРУШЕНКА

та Всім, що взяли участь у похороні, віддаючи таким чином останню пошану Покійникові.

Перш за все, сердечне почуття вдячности Преосвященнішому Владиці Кир Йосифові Мартинцеві за відправу Панахиди, та, зокрема, Високопреподобному о. Миколі Іванові за відправу Заупокійної Літургії в Українській Католицькій Церкві Різдва Божої Матері, за довершення похоронного чину і за прощальну промову, що була виявом особистої прихильности до Покійника.

Щира подяка Високопреподобному о. Віталієві Климчукові, парохові Церкви Різдва Божої Матері, за його участь у відправі Заупокійної Літургії.

Наша вдячність о. Протопресвітерові Миколі Милусеві, настоятелеві Православного Храму Святого Володимира в Сан Каетано до Сул — Сан Павло, за відправу Панахиди.

Рівнож висловлюємо нашу подяку п. Марті Лукаш Безручці і Проф. Нілсе Лукаш Безручці, за першу поміч в часі несподіваного серцевого атаку і за скоре перевезення до найблищого лікаря.

Складаємо подяку за надіслані вінці квітів від Українсько-Бразилійського Клюбу, Хліборобсько-Освітнього Союзу — Портонської Філії в Куритибі, Організації Українських Націоналістів, Товариства Прихильників Української Культури, Друзів з Товариства Соборність з Сан Павла, Української Православної Церкви Святого Димитрія з Куритиби, Друзів з Організації Українських Націоналістів з Сан Павла, Родини Василя Чмира, Федерального Паранського Університету, Родини Наталії Сисак, Кондомініюм Фернандо, Родини Ярослава Сисака, і від всієї найближчої Родини.

Зокрема дякуємо п. Іванові Кухареві за приїзд зі Сан Павло і його прощальне слово від Організації Українських Націоналістів, що було виявом великої пошани до заслуг Покійника супроти свого народу.

Щире спасибі всій Українській Громаді, як також Бразилійським Приятелям Губернаторської Палати, Федерального Паранського Університету і Паранського Секретаріяту Культури, що так численно взяли участь в похороні, як рівно ж диригентові хору п. Адамові Баранові, за так завжди зворушливе відспівання „Відлітають журавлі", яким прощали в останню дорогу нашого Дорогого Мужа, Тата і Дідуня.

ІВАННА — дружина
ОКСАНА І ЛЯРИСА — доньки
ОЛЕКСАНДЕР — внук
Родина в Бразилії, Англії, Австралії, Україні і Канаді

„Орликівське Братство", 8-ий Курінь УПС Ім. Григора Орлика
повідомляє своїх Членів, Друзів і Знайомих, що в дні 1-го лютого 1981 року, несподівано, відійшов на Вічну Ватру, наш Друг Орликівець

пластун сеніор довір'я

ЯРОСЛАВ КУЛЬЧИЦЬКИЙ

Опечаленій Вдові, нашій подрузі Сонці висловлюємо глибоке співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу, просимо пересилати датки на руки курінного, на Пластовий Видавничий Фонд або на Семінарійний Фонд.

Повідомляю всіх Друзів, Приятелів і Знайомих
в Україні і вільних країнах поселення,
що 25-го січня 1981 року, на 91-му році життя,
упокоївся

св. п. інж.

ДАНИЛО МИХАЙЛОВИЧ ПЕТРІВСЬКИЙ

у Міннеаполісі, Мінн., США,
випускник УГА в Подєбрадах, Чехо-Словаччина, відомий диригент, громадсько-церковно-політичний діяч, українець соборник.

Тіло поховане на українському цвинтарі св. Андрія УПЦеркви, Бавнд Брук, Н. Дж., США.

Анатоль Гноєвий

Anatol Hnojewyj
822 N.E. University Ave., Minneapolis, Minn. 55413
(612) 379-3481

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРИНАРНИХ ЛІКАРІВ

в глибокому смутку повідомляє все Українське Громадянство,
що в суботу, 20-го грудня 1980 року, в Австралії
відійшов у Вічність

доктор ветеринарії

бл. п.

ОСИП СОСЬ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного, Його Дружині й Синові складаємо слова щирого співчуття.

ГОЛОВНА УПРАВА ОУВЛ

ЩЕ У СПРАВІ АЛЬМАНАХА УНС — 1981

З кінцем минулого 1980-го року вислано на адреси всіх передплатників щоденника „Свобода" нову „книгу року", Альманах УНСоюзу на 1981-ий рік. Висилку пляновано, як і кожного попереднього року, разом із супровідним листом та відповідною реєстраційною карткою і зворотним ковертом для пересилки заплати за альманах (ціну на який встановлено тільки на вісім ($8.00) долярів,не зважаючи на величезне збільшення коштів його видання, та з відповідною пожертвою на пресовий фонд,- хто може на неї спромогтись. Але вже при висилці альманаха на пошті виявилося, що ці прилоги збільшують дещо його вагу і через ці поштова висилка коштувала б понад 12,000 долярів додатково.

Щоб оминути цей величезний додатковий видаток, альманах вислано тільки із супровідним листом, але без реєстраційної карточки і зворотної коверти, повідомляючи рівночасно у „Свободі", що ця карточка і зворотний коверт будуть вислані всім передплатникам додатково, що й вчинено протягом минулих двох тижнів.

Цю справу вияснено в супровідному листі з висилкою карточки і коверта, але деякі з тих передплатників, які вже вислали раніше свою заплату і пожертву не чекаючи на заповіджену додаткову висилку карточки і коверта. Спасибі їм за це – тепер занепокоєні,що або їхня висилка затратилась на пошті,або що адміністрація очікує від них ще одної заплати.

Отже, це тільки мале непорозуміння. Хто вже раніше вислав заплату, — спасибі їм, і нехай цим уже не турбуються.

Хто тієї заплати та своєї евентуальної пожертви ще досі не вислав, прохаємо це вчинити тепер, користаючи із зворотного коверта та виповнивши реєстраційну карточку.

Адміністрація „Свободи"

Загадковий...

(*Продовження зі стор. 2*)

Сесію, то стаття каже: „Всі делегати складають присягу... Якщо Президія /мабуть Сесії?/ відхилить заприсяження якогось делегата, він має право..." Жалуватись!

Стаття 17, пункт 8.

Вона каже „На внесення Президії УНРади чи Уряду.../Президент/ може розв'язати УНРаду і доручити Урядові скликати новий склад УНРади шляхом нових виборів...". Тут допущена невелика, але важлива неточність. В останньому читанні прийнято, що УНРада розпускається /це мій термін/ безпосередньо перед самими виборами, а не з якихсь інших міркувань, як уже раз було.

Стаття 5.

Справа Номінаційного сектора. При трьох читаннях ніякої згадки про Номінаційний сектор не було. Ми знали, що його одноособово створив Микола Лівицький всупереч постанові попередньої 7-ої сесії, яка такий сектор відкинула. /Диви протокол 7-ої Сесії стор. 16, якого, зрештою Виконавчий орган ніколи не проголосив. Тепер же ми довідались, що сектор узаконено, кількість делегатів від нього зрівняно з делегатами Виборчого сектора по 24, хоч у законі М. Лівицького /1978/ написано, що „число членів Номінаційного сектора не може перевищувати половини числа членів Виборного сектора."

Стаття 2, пункт Б.

Прийнята стаття незгідна ні з традицією, ані зі законом М. Лівицького. Сесії завжди і скрізь відкривають найстарші делегати, а у ТЗ записано що „...Сесію відкриває Президент...".

„Тимчасовий Закон" передбачає для всіх членів ДЦ присягу. Мені здається, що вона непотрібна. Пощо присягати, як присяги ніхто не дотримує. Два роки тому урядуючий Президент порушив присягу, оголосивши сам себе постійним президентом і до вини не признався.

Загальні збори Відділу „Зарева" у Філядельфії

Філядельфія, Па. (Б.Г.). — У неділю, 21-го грудня минулого року, в пообідних годинах у приміщенні Українського Народного Союзу при 5004 Олд Йорк Ровд у Філядельфії відбулися загальні збори Українського Академічного Товариства „Зарево". Збори відкрив і ними проводив Мирослав Кий, голова Крайового проводу „Зарева" на Америку. Збори устійнили програму праці й вибрали голову відділу на біжучу каденцію.

В основному всі присутні були згідні на тому, щоб праця клітини засереджувалася на наступних трьох ділянках:

1. Студіювати процеси, що проходять в Україні, й у міру своїх спроможностей допомагати тим на рідних землях, хто стоїть у першій лінії боротьби за пошанування людських прав, за культурну самобутність української нації та за політичну самостійність України.

2. Інформувати американську спільноту всіма доступними нам засобами про боротьбу українського народу на рідних землях.

3. В міру спроможностей брати активну участь в американському політичному житті й, використовуючи ті можливості, що нам може дати американське політичне життя — допомагати українському народові на рідних землях.

Маріянна Михайлюк, студентка політичних наук в університеті Темпл у Філядельфії, була обрана головою клітини.

60-річчя праці...

(*Продовження зі стор. 2*)

У 1941-44 роках, у цей трагічний для України час, з більшою силою прозвучали пісні на сторінках відновленого журналу „Малі Друзі".

Надійшов пам'ятний 1944 рік. Треба було з жалем залишати рідну землю і йти у світ за очі. Цього пам'ятного року в червні зустрінувся я принагідно з поетом на Владичій горі у Сяноці. Стояла чудова весна. У повітрі гралися метелики і пахла живиця на кущах соснини. Ми сіли на шовкову траву і вели дружню розмову про минуле і непевне майбутнє. Довкруги розкинулася панорама Сянока, гори вкриті лісами, а внизу мерехтів у промінням сонця бистрий, срібнолентий Сян. Не знали ми ще тоді, що це була наша остання зустріч на рідній землі. Незадовго після цього залишили ми чудову Лемківщину і подалися у скитальську мандрівку.

На скитальщині Завадович не гайнував часу, але в умовах незавидного таборового життя працював далі на літературній ниві. Він був одним із основоположників ОПДЛ (Об'єднання Письменників Дитячої Літератури), яке зорганізовано у Мюнхені в 1946 році. Після переселення до нової батьківщини в Чікаго і після фізичної праці в перших роках починає працювати поет у „Рідній школі", у радіо, починає колеґіяльно редаґувати найкращий по цьому боці океану дитячий журнал „Веселку". Згодом стає мовним редактором видань Миколи Денисенка та літературного місячника „Овид" та бере активну участь у громадському житті Чікаго, виступаючи з доповідями на національних святах та культурних імпрезах. Серед такого навалу праці знаходить він хвилини часу для своєї літературної творчости. Постають нові твори, нові оповідання, казки, сцени, чудові вірші, навіяні тугою та глибокою любов'ю до України. Ось один із них:

І ввижається...

Як насупляться обрії тьмою,
Як над містом заблиснуть вогні,
В рідний край далечінню німою
Моя туга мандрує у сні.
І ввижається білена хата,
Золот-соняшник коло стіни,
І луги в квітках, мов дівчата,
І налиті врожаєм лани.
Біла нива бандурою грає,
Пахне медом гречаний прибій,
І гойдається море безкрає
Запахучих долин і горбів.
Із затону блакитного льону
Я висотую сонця кітву,
І схиляється серце поклоном,
Поцілунком на тиху траву.
І чорнозему грудку любовно,
Мов дитя, я до лона тулю:
Я не знав, що так міцно, так повно,
Так безмежно тебе я люблю.

Завадович присвячує також чимало часу ще одній важливій ділянці, а саме реґіональній. Він не лише пише вірші та статті в реґіональних збірниках (прим. до обох томів тернопільського збірника „Шляхами золотого Поділля"), але допомагає редаґувати Зборівський збірник та, мабуть, і Золочівський. Він двічі брав участь у з'їздах тернопільців у 1964 році на Союзівці і в 1976 — в Торонто. Під сучасну пору він являється найбільш плодовитим письменником дитячої та молодіжної літератури. ОПДЛМ, оцінюючи його великі заслуги, обрало своїм почесним членом. Він бо справді своїм могутнім словом веде безперервну боротьбу за збереження душі молодого покоління для українського народу.

І ще одній ділянці присвячує поет свій великий талант, а саме — церковній. Одинадцять років є він співредактором „Церковного Вісника", двотижневика патріяршої парафії святих Володимира і Ольги в Чікаго. Він великий ентузіяст та пропаґатор тієї взірцевої і найкращої святині, яку основував наш Блаженніший Патріярх Йосиф. Йому також присвятив поет кілька зворушливих віршів з нагоди ювілейних річниць.

З нагоди 50-річчя літературної діяльности Завадовича в 1970 році відзначила його пластова молодь в Чікаго „Таблицею вдячности". В 1974 році був він іменований надзвичайним професором Українського Католицького Університету в Римі ім. св. Климентія. У чікаґській філії цього університету Завадович викладає лекції української мови. Дня 28-го березня 1976 року відзначила молодь Чікаґо і околиці 55-річчя літературно-виховної праці поета ювілейним бенкетом. Увесь прибуток із бенкету був призначений на видання творів ювілята. Українське Вільне Козацтво також вшанувало його в 1976 році медалею-хрестом, а Відділ УККА в Чікаґо — відзначив грамотою „Українця року". В тому ж році жюрі конкурсу Українського Літературного Фонду ім. І.Франка в Чікаґо признало йому першу і другу нагороди, розділивши їх із письменницею Ніною Мудрик-Мриц, за його твір для дітей „Гоца Драла". Всі ці почесні, заслужені відзначення поета є наявною ознакою великої пошани, вдячности та любови не лише української молоді, але й старшого громадянства.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

ЮНАКИ II ДИВІЗІЯ

„Ч.Січ" — Нюарк Академія С.К. 3:3

Ґолі для „Ч.Січі" в цих змаганнях стрілили: А.Пенцак — 2, В.Шевчук.

„Ч.Січ" — Морріставн С.К. 1:0

Дружина Морріставну спізнилася на змагання 16 хвилин і тому програла воковером. У грі після прибуття Морріставну „Січовики" виграли 5:1.

„Ч.Січ" — Дельбартон С.К. 2:1

Ґолі для „Ч.Січі" здобули: В.Шевчук і Р.Вейнленд.

„Ч.Січ" — Монтвілл С.К. 5:0

Переможні ґолі для „Ч. Січі" стрілили: А.Пенцак-2, Ф.Голінатий, Ю.Ґбур і В. Шевчук.

Табеля ігор II Дивізії після 4-ої рунди

1. УСВТ „Ч.Січ" 7:1. 2. Мейплвуд С.К. 6:2. 3. Нюарк Академі С.К. 5:3 4. Монтвілл С.К. 4:4.5. Кугар „Ол Старс" 3:5. 6. Сітон Голл С.К. 3:5.7. Дельбартон С.К. 2:6. 8. Морріставн С.К. 2:6.

Склад „Ч.Січі": Данило Василак, Роджерс Вейнленд, Василь Шевчук, Адріян Пенцак, Юрій Ґбур, Олесь Калинович, Франко Голінатий, Мріян Хамуляк-провідник.

МОЛОДШІ ЮНАКИ IV ДИВІЗІЇ

Наймолодші „Січовики" 8—11 років, досі відбули чотири зустрічі, в яких зазнали стільки ж поразок. У показнику табелі ігор займають передостаннє місце. Причиною їх поразок в основному є брак досвіду (це перший рік ігор в закритій залі) та брак тренінґу в залі. Усі суперники-юнаки наших хлопців мають можливості тренувати в залях своїх шкіл, чого не мають українські юнаки, хоча їх парафіяльна школа таку залю збудувала при фінансовій допомозі батьків, але, на превеликий жаль, перед ними замикає її. Отже заля є, але не для наших парафіяльних дітей...

Склад цієї дружини „Ч.Січі": Р.Понось, А.Ролянд, О.Ролянд, М.Кравчук, Б. Ґбур, Я.Твардовський, Р. Кальба, П.Ярема, А.Голінатий, О.Василак, Д.Шмотолота, Б.Полянський, П. Полянський, Б.Олесницький, С.Презимірський, Я. Павлик, М.Дацьківський. Провідник — Б.Кравчук, заступники — А.Ґбур і В.Василак.

(от)

ВІДБИВАНКОВІ ПЕРШОСТІ УСЦАК — 1981 ВІДБУДУТЬСЯ В НЮАРКУ

Вперше в 24-річній історії відбиванкові першості УСЦАК в цьому році відбудуться в Нюарку в залях університету Ратґерс і Нюджерського Технічного Інституту. Дата турніру — 23-го травня 1981 року.

У цьому, як і усіх інших першенських турнірах УСЦАК і УСЦАК-Схід, зможуть взяти участь тільки жіночі, чоловічі, юнацькі і дружини сеньйорів, спортові т-ва, клюби та спортові секції при станицях Пласту, осередках СУМ-А і ОДУМу, які є повноправними членами УСЦАК. Згідно з прийнятим новим статутом УСЦАК, відтепер кожний індивідуальний спортовий гурток при молодечих організаціях, який бажатиме брати участь у першенствах УСЦАК, чи Делеґатурах, зобов'язаний оформити своє членство в УСЦАК через свої Делеґатури. Це відноситься до всіх ділянок спорту.

ТУРНІРИ КОПАНОГО М'ЯЧА В ЗАКРИТИХ ЗАЛЯХ

Продовжуються зимові турніри копаного м'яча в закритих залях в стейті Ню Джерзі, в яких беруть участь три дружини УСВТ „Чорноморська Січ" з Нюарку.

Дня 17-го січня ц.р. в залі Арморі міста Елизабету, пройшла третя рунда турніру „Віторійо Поццо", що його проводить Італійсько-Американська Ліґа Копаного М'яча Ню Джерзі. Між 32-ма найкращими дружинами чотирьох різних ліг з Ню Йорку і Ню Джерзі за найвищу фінансову нагороду і трофеї, змагається єдина українська дружина — „Ч. Січ". До цього часу „січовики" відбули три змагання, в яких здобули слідуючі висліди:

„Ч.Січ" — Інтерґаджано С.К. 2:1

Переможні ґолі для „Ч. Січі" здобували: Валентин Коваленко і Тадей Ключик.

„Ч.Січ" — „Рома"С.К. 3:3

У цій зустрічі ґолі для нашої дружини здобули: Роман Ганич, Ігор Чижович і Тадей Ключик.

Ч.Січ" — Бруклин — Італіянс 1:1

Єдиного ґоля в цих змаганнях для „Ч.Січі" стрілив Роман Ганич.

Після цього ремісу Ч. Січ" в показнику табелі ігор займає одне із чолових місце і має можливості продовжувати гри в черговій рунді. Склад „Ч.Січі": М.Хамуляк, Ю.Бакун, Д.Бакун, П. Коваленко, В.Коваленко, М.Чарний, І.Чижович, Р.Ганич, В.Ткач, А.Охрименко. Усі змагання цього турніру відбуваються кожної суботи вечорами і закінчаться фіналом у суботу, 14-го березня ц.р.

ТУРНІР „АДІДАС" В МЕЙПЛВУДІ

Цей турнір спонзорує Департамент розваги в Савт Оранджу. Директором турніру є Євген Чижович, під проводом якого турніром завідують: Деніс Сайер, Том Диркін, Джей Ґевит і Джон Ґлітров. У турнірі „Адідас" бере участь 24-ри дружини, поділені на чотири вікові групи, у двох з яких змагаються дві дружини „Ч.Січ" під назвою „Юкрейніанс". До цього часу відбулося вже чотири змагання турніру, в яких дружини „Ч.Січі" здобули такі висліди:

Звіт ЗП УГГ

Від часу створення ЗП УГГ у жовтні 1978 року до 20-го грудня 1980 року загальна сума пожертв становить 47,629.27 доляра. Особливо пожвавилися пожертви після проголошення акції „Правозахисний Мадрид" у 1979 році.

Окремо слід відзначити збірки, які провели прихильники УДР в Америці (11,134 дол.) та Комітет Сприяння Українській Гельсінкській групі у Вінніпеґу (1,945 американських долярів). На жаль, ми не можемо назвати всіх жертводавців, бо чимало чеків приходило безпосередньо на адресу кредитівки, а кредитівка такого докладного обліку не провадить і повідомляла нас лише про загальні суми, які бували часом змінені в наслідок виміни валюти. Тому бували випадки, коли не всі жертводавці діставали від нас поквитовання і не всіх проголошувано в пресі. В таких випадках ми вважали достатнім потвердженням зворотний чек. Якщо ж хтось потребує спеціяльного поквитовання, просимо звертатися на адресу ЗП УГГ: P.O.Box 770 Cooper Sta. New York, N. Y. 10003.

Отже, від загальної суми 47,629.27 дол. протягом цих двох років і двох місяців витрачено 18,617.25 дол. Залишилося 29,012.02 дол. З них на банковому рахунку кредитівки — 26,748.82 дол. і на чековому — 2,263.20 дол.

Видатки були такі: громадська діяльність членів ЗП УГГ в обороні політичних в'язнів — 2,962 дол.; видання „Відкритого листа" Юрія Бадзя — 1,362 доляри; видання „Вісника репресій в Україні" (сім випусків українською й англійською мовами та один додаток —4,201.12 доляра; подорож до Мадриду чотирьох делеґатів у листопаді 1980 року з усіма видатками, пов'язаними з їхньою там діяльністю та побутом, — 8,950 долярів.

Адміністративні видатки — 1,122.13 дол. (включно з поштовими й телеграфними видатками тощо).

Слід зазначити, що жодний із членів ЗП УГГ не дістає зі зібраних фондів ніякої платні. Більше того, переважно більшість витрат, пов'язаних з активною й різноманітною діяльністю членів ЗП УГГ, як — численні пресконференції, інтерв'ю, зустрічі з політичними діячами і дипломатичними місіями багатьох країн, всілякі звернення, пресові повідомлення тощо — все це відбувалося з інших фондів, а не за гроші, зібрані в громаді ЗП УГГ. Наприклад, фонд К. Аденавера, норвезький комітет 21-го вересня, паризьке книжкове видавництво УНРада, СКВУ тощо.

Видання „Вісника репресій в Україні" не оплачується за рахунок передплатників. На сьогоднішній день передплатники сплатили 1,722.35 доляра. Якщо додати до цього пожертви, зібрані під час громадської зустрічі в Ню Йорку на початку 1980 року, загальна сума прибутку заледве становитиме половину витрачених на видання коштів.

Але прихильні відгуки читачів „Вісника" і відсутність аналогічного видання в українській пресі переконують нас у необхідності продовжувати й поглиблювати цю діяльність.

Закордонне Представництво Української Гельсінкської групи сердечно дякує всім прихильникам за моральну й матеріяльну допомогу, за підтримку в обороні ув'язнених правозахисників.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО КРЕЧ (Кречківський), член УНС Відд. 379 св. Юрія в Чікаґо, Ілл., помер 24 листопада 1980 р. на 66-му р. життя. Нар. 1914 р. в Янґставн, Огайо; членом УНС став 1967 р. Залишив у смутку маму Марію, дружину Гелену, синів — Михайла і Джеймса, доньку Марію, 3 внуків, брата, дві сестри і багато інших членів родини. Похорон відбувся 28 листопада 1980 р. на цвинтарі св. Николая в Чікаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Семків, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 8-го ЛЮТОГО 1981 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні збори Т-ва „Поступовий Клюб" 70 Відд., о год. 2:30 по пол., в приміщенні УНДому. На порядку: звіти урядовців Відділу за минулий рік та вибір Уряду на 1981 рік. Просимо всіх чл. прибути на ці річні збори та вирівняти належні вкладки. — С. Білик, предс., М. Шеремета, секр.

НЕДІЛЯ, 15-го ЛЮТОГО 1981 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні річні збори Т-ва „Любов" 45-ий Відд., о год. 1-ій по пол. в приміщенні Дому Окр. К-ту УНС, 5004 Олд Йорк Рд., з нормальним порядком нарад. Проситься всіх членів до участи. — мґр В. Колінко, предс., М. Пришляк, секр.